

En het dorp zal duren ...

Straatnamen in Beersel verbonden aan
vermaarde en minder bekende personen.

nr 42 - april-juni 2009

---

trimestrieel tijdschrift van het heemkundig genootschap
"van wittthem" Beersel

En het dorp zal duren ...

Straatnamen in Beersel verbonden aan
vermaarde en minder bekende personen.

nr 42 - april-juni 2009

---

trimestrieel tijdschrift van het heemkundig genootschap
"van witthem" Beersel

Inhoud

Vooraf

LIBERTE WALSCHOT

5

Bekende en minder bekende personen die in Beersel door een straatnaam herinnerd worden.

HEEMKUNDIG GENOOTSCHAP / INLEIDING

6

<i>Bauneweg</i>	10	<i>Hess de Lilezlaan</i>	34
<i>Eg. Belsacklaan</i>	10	<i>J. Huysmanslaan</i>	35
<i>Pastoor Bolsstraat</i>	11	<i>Sint-Jansweg</i>	36
<i>Boonstraat</i>	12	<i>Sint-Laureinsborreweg</i>	36
<i>Prins Boudewijnlaan</i>	13	<i>Sint-Leonarduslaan</i>	37
<i>Paul Chevroletstraat</i>	15	<i>Lippenslaan</i>	39
<i>Hendrik Consciencestraat</i>	16	<i>Navetstraat</i>	39
<i>Danislaan</i>	18	<i>Frans Sermonstraat</i>	40
<i>E. Debusscherstraat</i>	19	<i>J. Springaelstraat</i>	41
<i>Frans Degreefstraat</i>	21	<i>Herman Teirlinckplein</i>	42
<i>Demeurslaan</i>	22	<i>Theresiastraat</i>	44
<i>A. Deneyerplein</i>	23	<i>Theresiawijk</i>	44
<i>Fr. Deneyerstraat</i>	24	<i>Torleylaan</i>	45
<i>Jozef Deneyerstraat</i>	25	<i>J. B. Vandenboschstraat</i>	47
<i>Albert Denystraat</i>	26	<i>Vanderveldenlaan</i>	48
<i>Devillerslaan</i>	27	<i>J. Van Laetstraat</i>	49
<i>Petrus Dewildestraat</i>	27	<i>Vaucampsiaan</i>	49
<i>Koningin Fabiolalaan</i>	28	<i>Frans Walravensstraat</i>	54
<i>Guido Gezellestraat</i>	29	<i>J. Wielemansstraat</i>	55
<i>Goutstouwersstraat</i>	30	<i>Winderickxplein</i>	56
<i>Haustrateplein</i>	31	<i>Heren van Witthemlaan</i>	58
<i>Jozef Hauwaertstraat</i>	33	<i>J. B. Woutersstraat</i>	59
<i>Tot slot</i>			60
<i>Bibliografie</i>			63
<i>Colofon</i>			64

Vooraf

LIBERTE WALSCHOT

Wie gaat er schuil achter een straatnaam?

Omdat we in enkele gevallen zelf het antwoord schuldig bleven trokken we met zijn allen op onderzoek. Hoewel enkele naamdragers niet zo makkelijk op te sporen waren, bleven de resultaten niet uit.

Het onderzoek kreeg evenwel een niet te verwachten nevenwerking. Heel wat straatnamen bleken onvolledig, onduidelijk of fout gespeld. Wij stellen voor dit op termijn in situ aan te passen. Tezelfdertijd kan dan voor de voorbijganger wat informatie op de naam-borden toegevoegd worden. De Cultuurraad heeft op basis van deze studie een gemotiveerd advies voor aanpassing, bij het gemeentebestuur ingediend.

Om verwarring te voorkomen tussen actuele benamingen en wat wij als correcte aanduiding op termijn verwachten, is geopteerd voor de volgende presentatie:

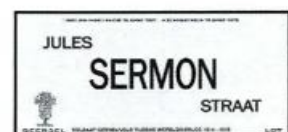
- voor elke rubriek vermelden we bij de aanhef de actuele benaming, ook als die fout is;
- in de marge beelden we een straatnaambord af met de vermeldingen die zoals die op termijn op de borden zouden moeten aangegeven zijn;
- de naamdrager tenslotte wordt met zijn correcte naam aan het begin van iedere biografie vermeld.

Voorbeeld:

Frans Sermonstraat, deelgemeente Lot.

Stratenplan: D3.

In de straatnaam werd een foutieve voornaam gebruikt. De gesneuvelde soldaat noemt immers Jules Sermon.

Jules Sermon

Achteraan in het boekje publiceren het stratenplan van Beersel. Bij iedere straat vermelden we het (of de) vakje(s) waar u ze op dit plan kan terugvinden.

Onze bijzondere dank gaat uit naar de N.V. Horemans uit Leopoldsburg, die ons bereidwillig de toestemming gaf hun plan te gebruiken voor deze publicatie.

Bekende en minder bekende personen die in Beersel door een straatnaam herinnerd worden

HEEMKUNDIG GENOOTSCHAP

Inleiding

Heemkundigen hebben een bijzondere belangstelling voor straatnamen omwille van het verband met de plaatselijke geschiedenis, de volkskunde of de toponymie. De namen van wegen, straten en pleinen zijn voor heemkundigen in vele gevallen een belangrijke bron voor het kleinschalig onderzoek van het verleden, de levensgewoonten of het uitzicht van een dorp. In dit artikel beperken we ons tot de meer recente geschiedenis, aangezien persoonsnamen vooral in de 19e eeuw ontstonden.

Straatnamen zijn in vroegere tijden spontaan ontstaan. In de volksmond hadden ze geen andere functie dan de typering van een omgeving. Zo hebben heel wat dorpen een "Kring". Het is gewoonweg de straat rond de kerk. De straat ernaartoe is de Kerkstraat. In steden zijn het vooral de pleinen die een naam krijgen, meestal de weergave van hun gewone functie, zoals: de Paardenmarkt en de Vismarkt. De Zavelstraat wijst dan weer de weg naar de zavelwinning en langs de Huidevettersstraat is de lederbewerking geconcentreerd. Heel wat straten worden genoemd naar de instellingen die er gevestigd zijn, zoals: de Grijsse Zustersstraat, de Cellebroedersstraat, de Bisschopstraat, enz.

Pas wanneer er een praktische behoefte voor ontstaat, worden alle straten van een naam voorzien. We mogen aannemen dat het ontstaan van een geregelde postdienst hier als een belangrijke oorzaak mag gezien worden. In vele landelijke dorpen gebeurt dat pas in de loop van de 19e eeuw.

Dat de overheid maar weinig belangstelling zou hebben voor het probleem van de straatnaamgeving is niet altijd het geval. Na WO II wordt over de straatnaamgeving heel wat gepubliceerd. In 1946 verschijnt in de reeks "Toponymica", uitgegeven door de toenmalige "Vlaamse Toponymische Vereniging", een werk met de titel: "Theorie en Praktijk van de Straatnaamgeving". Belangrijk is o.m. het pleidooi voor de modernisering van de spelling, toen nog een zeer actueel onderwerp. Heel wat straatnamen zijn immers ontleend aan kadastrale

---

benamingen uit de 19e eeuw, die door Nederlandsonkundige ambtenaren op de kadastrale kaarten waren aangebracht. Afgezien van de archaische spelling is er bovendien vaak een loopje genomen met de begripsinhoud.

De hoofdbeginselen voor nieuwe straatnamen werden als volgt vastgelegd:

- 1) de bestaande straatnamen mogen niet zonder gegronde redenen veranderd worden;
- 2) a) voor de keuze van de naam voor nieuwe verkeerswegen dient in de eerste plaats geput te worden uit de geschiedenis, de toponymie en de folklore van de gemeente;
b) om flagrant misbruik te voorkomen, zouden slechts namen in aanmerking komen, van personen die sedert tenminste 50 jaar overleden zijn.

Eind 1959 is er ook nog een omzendbrief die aanmaant tot enige terughoudendheid inzake het gebruik van de namen van leden van de koninklijke familie. De formele toelating van de koninklijke familie wordt hierbij vereist.

Met ingang van 1 januari 1977 wordt in België de fusiewet van kracht.

Het gevolg van deze fusieoperatie is een lawine van straatnaamveranderingen. Heel wat samengebrachte gemeenten krijgen te maken met homoniemen. De wetgever, die het probleem en de gevolgen van de talloze straatnaamveranderingen inziet, roept daarom een nieuw controle- en adviesorgaan in het leven. Bij decreet van 28 januari 1977 van de Vlaamse Gemeenschap, wordt de "*Koninklijke Commissie voor Straatnaamgeving*" opgericht. Deze bestaat uit een centrale commissie in Brussel, een soort raad van beroep, gekoppeld aan 5 provinciale commissies. In die periode verschijnen er twee handleidingen, respectievelijk van M. GYSSELING en van A. STEVENS.

Het is het college van burgemeester en schepenen dat de voorstellen van naamverandering ter goedkeuring voorlegt aan de gemeenteraad, na advies te hebben ingewonnen bij een plaatselijke commissie. Hierin zetelen leden van een historische- of heemkring en de cultuurraad, aangevuld met een ambtenaar van de burgerlijke stand. De principebeslissing wordt aan de provinciale commissie overgemaakt.

Deze commissie dient van advies, dat voor een straatnaamwijziging bindend is, maar niet bij het toekennen van een nieuwe straatnaam.

De situatie in Beersel voor wat betreft de straatnamen die een persoonsnaam bevatten.

In onze gemeente treffen we niet minder dan 45 straten, lanen, wegen en pleinen aan, die ons aan een bekend persoon herinneren. Het zijn meestal personen die een bijzondere betekenis hebben voor de gemeente, bekende Vlamingen en historische of kerkelijke figuren. In een aantal gevallen zijn het eerder onbelangrijke figuren die bv. als verkavelaar, al of niet terecht, een straatnaam "verzilverden".

Op drie na, zijn het allemaal mannen aan wie de eer te beurt valt. Op zijn minst een zeer onevenwichtige situatie te noemen, maar historisch bekeken helemaal niet onverwacht.

Een algemene vaststelling is, dat vaak een onvolledige en meer dan eens ook een incorrecte naamspelling is toegepast.

Omdat een persoon zowel door zijn voornaam als familienaam gekenmerkt wordt - de voornaam is hierbij zelfs belangrijker dan de familienaam - moet naar onze mening aan deze fouten worden verholpen. Een foute persoonsnaam in een straatnaam heeft trouwens helemaal geen zin.

In een aantal gevallen ontbreekt de voornaam of wordt een initiaal gebruikt. Erger is een foute voornaam of een foute spelling van de familienaam. We zijn van oordeel dat een vaste regel moet gevolgd worden en dat komt neer op het gebruik van de naam die voorkomt in de geboorteakte. Wat wél kan is de vervanging van een Latijns gespelde naam door de Vlaamse naam, bv. Joannes wordt Jan.

In heel wat gevallen zijn we echter het spoor van de persoon die schuilgaat achter de naam bijster.

Om hieraan te verhelpen hebben we het plan opgevat korte biografieën op te stellen van de naamgevers.

Om bovenvermelde redenen zijn we van oordeel dat een aantal borden aanpassing vereisen.

Met 12 straatnamen zijn de gesneuvelden van WO I het talrijkst vertegenwoordigd. Alleen in Alseberg en Lot bestaat deze vorm van vereremerken.

De tweede groep, die we als historische figuren en beroemdheden kunnen omschrijven zijn 10 eenheden sterk.

Volgen daarna de gewezen burgemeesters, de industriëlen en verkavelaars. De dorpspatronen krijgen ook een plaats.

Er zijn verschillen tussen de dorpen. Vooral in Dworp is karig omgesprongen met persoonsnamen. Het beperkt zich tot één patroonheilige, prins Boudewijn en Hendrik Conscience. In Beersel komen verkavelaars en industriëlen aan bod. Huizingen houdt het vooral bij burgemeesters en patroonheiligen en in Lot en

---

Alseberg zijn, zoals eerder vermeld, vooral gesneuvelden uit WO I aan de eer.

Om het brede publiek behulpzaam te zijn bij het herkennen van de personages, suggereren we dat op de naamplaat de volledige voornaam vermeld wordt, alsook de geboorteplaats en -jaar en overlijdensplaats en -jaar, samen met de (belangrijkste) reden voor de toekenning (burgemeester van.... tot...., letterkundige, enz...). Als toemaatje kunnen we onderaan rechts, onder het wapen van de gemeente, de naam "Beersel " vermelden en aan de andere kant de naam van de deelgemeente waarin we ons bevinden.

Nu volgen de biografische beschrijvingen.

Constant Bauneweg, deelgemeente Beersel.
Stratenplan B9 - C9.

Het is een deel van de oude Kelle(veld)weg, de oudste verbindingsweg tussen Beersel en Drogenbos.

Constant Baune

Constant Joseph Celestin Baune is geboren op 3 februari 1859 te Musson, een dorpje in het uiterste zuiden van het Groot Hertogdom Luxemburg (nabij het Franse Longwy).

Hij is uitgever van historische, heemkundige en toeristische boeken. Hij woont in de Graystraat te Brussel met Alice Lebeau met wie hij in Brussel gehuwd is op 12 januari 1902.

Na het overlijden van zijn echtgenote komt hij op 26 maart 1912 naar Beersel wonen. Hij hertrouwt met Alice Panaux, geboren op 26 september 1863 te Mont (nabij Profondeville in de provincie Namen) en weduwe van Albert De Bray.

Hij heeft een dochter, Julienne Josephine Gabrielle geboren in Theux (Luik) in 1891.

Het huis dat hij (in de huidige Bauneweg) bewoonde had toen als adres: Kelleweg 3. Het werd gebouwd in 1911 door Parijzenaar Maurice Roidot.

Eg. Belsacklaan, deelgemeente Huizingen.
Stratenplan: 13 - 14.

Egied Belsack

Egied Belsack is geboren in Huizingen op 19 juli 1885.

Hij is de zoon van Corneel, handelaar in fruit, en van Emerentia Roelandt.

Hij trouwt in Huizingen op 6 mei 1909 met Paulina Matton uit Kesterbeek in Dworp. Zij krijgen 9 kinderen waaronder Iréna Belsack, de latere echtgenote van Omer Van Roy, gewezen burgemeester van de fusiegemeente Beersel.

Hij is lid van het "*Hulp- en voedingskomiteit 1914-18*".

Later is hij politiek geëngageerd en wordt vanaf 25 juni 1921 tot 1932 schepen van Huizingen. Vanaf 9 maart 1934 tot oktober 1952 is hij burgemeester van Huizingen. Hij wordt opgevolgd als burgemeester door Pieter Goossens.

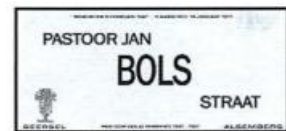
Egied overlijdt in Ukkel op 20 april 1954.

Zoals deze foto aantoont is het gezin van burgemeester Egidius Belsack een kroostrijk gezin.
 Vnr.: Sabine, Jan, Iréna (op schoot), Egied Belsack, Francisca, Jules, ?, Louis, Emerence, Pauline Matton, Madeleine (op schoot) en Barbara.

Pastoor Bolsstraat, deelgemeente Alsemberg.
 Stratenplan: H12 - I12 - J12.

De straat is beter bekend als de "Kerkenberg". Deze steile helling is een attractieve hindernis in tal van bekende wielervedstrijden zoals "De Brabantse Pijl" en "Parijs - Brussel". Het is een deel van de (vroegere) steenweg die Alsemberg verbindt met Brussel (Sint-Gillis).

Jan Bols

Jan Bols is geboren in Werchter op 9 februari 1842 en is de zoon van een onderwijzer uit Werchter. Hij is behalve priester ook een Vlaamse schrijver en taalkundige.

Bols is priester gewijd te Mechelen op 22 december 1866. Van 1866 tot 1876 is hij priester-leraar aan het Sint-Romboutscollege in Mechelen. Op verzoek van zijn bisschop sticht hij in 1876 het Sint-Jozefscollege in Aarschot, waarvan hij tot 1884 meteen ook de eerste directeur is. Bols neemt in 1886 het initiatief tot oprichting van het tijdschrift "Het Belfort".

Hij is vanaf 1876 lid van de "Zuidnederlandse Maatschappij voor Taalkunde", vanaf 1887 van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde.

Hij is korte tijd pastoor van Sint-Katelijne in Mechelen en pastoor van Alsemberg van 1887 tot 1907, tot hij op rust gaat en zich te Aarschot vestigt.

In 1910 geeft hij het werk uit: "De kerk van Alsemberg en haar miraculeus beeld".

Vanaf 1912 is hij lid van de "Maatschappij voor Nederlandse Letterkunde" te Leiden. In 1913 krijgt hij van de Katholieke Universiteit Leuven een doctoraat honoris causa toegekend. Bols is een van de vooraanstaande figuren uit de Vlaamse Beweging. Jan Bols overlijdt in Aarschot op 15 januari 1921.

Zijn verzameling van oude Vlaamse liederen - waarvan 37 uit zijn geboortedorp Werchter - is van een dusdanig belang dat ze in 1992 opnieuw wordt uitgegeven.

Boonstraat, deelgemeente Alsemberg.
Stratenplan: J12.

Nicolaas Boon

Volgens verschillende personen zou deze straatnaam gegeven zijn naar een bewoner van deze straat.

"Cola Boon" alias voor Nicolaas Boon, zou de naamgever zijn. Nicolaas Boon is geboren in Alsemberg op 29 februari 1876. Hij is de zoon van Philippus Boon, een meubelmaker, en van Maria Anna Catharina Vander Elst, beide in Sint-Genesius-Rode geboren.

Nicolaas huwt op 19 november 1897 een eerste maal in Alsemberg met Maria Anna Demunter, geboren in Alsemberg op 15 oktober 1873.

Ze hebben vier kinderen allemaal geboren in Alsemberg:

1. Elisabeth op 9 mei 1898.
2. Maria Anna Catharina op 18 maart 1900.
3. Jan Baptist op 8 augustus 1901.
4. Rosalia op 25 april 1903.

Maria Anna sterft op 16 juli 1904 in Alsemberg, ze is slechts 30 jaar oud..

Nicolaas hertrouwt in Alsemberg op 18 februari 1905 met

Barbara Vandenbosch. Zij is geboren in Dworp op 10 oktober 1879.

Hij heeft drie kinderen met Barbara, allemaal geboren in Alseberg.

5. Joanna op 18 februari 1906;

6. Jan Baptist op 19 februari 1907;

7. Carolus Ludovicus op 7 december 1908.

Volgens de Alsebergse bevolkingsregisters is hij in de periode 1910 - 1940, meester meubelmaker en herbergier. Hij woont met zijn gezin in de Boonenstraat 1.

Volgens het register voor de periode 1948-60 verandert het adres van Boonenstraat naar Boonstraat (in de initieel vermelde straatnaam Boonenstraat is "en" doorstreept).

Nicolaas is nu herbergier en niet langer meubelmaker aangezien de aanduiding van dit beroep doorstreept is.

Barbara overlijdt in Alseberg op 26 november 1953, 74 jaar oud. Hij sterft in Alseberg op 25 augustus 1957, 81 jaar oud.

Uit wat voorafgaat mogen we dus afleiden dat het best mogelijk is dat de "Boonenstraat" mettertijd geassocieerd werd met de in het dorp zo bekende meubelmaker en herbergier Nicolaas Boon. We zijn dan ook van oordeel dat de straat voortaan de Nicolaas Boonstraat zou moeten genoemd worden.

Prins Boudewijnlaan, deelgemeente Dworp.
Stratenplan: M4.

Aan de herberg met winkel en schrijnwerkerij van Nicolaas Boon - Vandenbosch. Vlnr. onbekende gast, Barbara Vandenbosch, Joanna Boon en Nicolaas Boon.

Boudewijn

Boudewijn, Albert, Karel, Leopold, Axel, Marie, Gustaaf, Hertog van Henegouwen, is geboren in het Kasteel van Stuyvenberg, bij Brussel op 7 september 1930. Hij is het tweede kind van Koning Leopold III en Koningin Astrid, bij geboorte Prinses van Zweden.

Bij de troonopvolging van zijn vader, Koning Leopold III, op 23 februari 1934, krijgt de prins de titel "Hertog van Brabant".

Boudewijn, als welp.

Boudewijn, alias 'Loyale Eland'.

Koning Leopold III is zelf nooit scout geweest maar voor de prinsen Boudewijn en Albert wordt een speciale groep opgericht. Ze wordt geleid door leiders betrokken uit alle Belgische Scouting organisaties. Voor iedereen gelden dezelfde regels, geen uitzonderingen dus voor de prinsen. De bijeenkomsten worden gehouden op het terrein van het Paleis te Laken. Ze komen ook naar Dworp waar de "Fédération des Scouts Catholiques", een domein bezitten dat de naam draagt: "Camp Scout de La Fresnaye". Vandaar de straatnaam in de omgeving van het domein.

In 1941 is er vanwege de Duitse bezetter een formeel uniform verbod dat ook op alle Belgische Scouts van toepassing was. Inmiddels is Boudewijn "overgevlogen" naar de verkenners en staat hij op het punt als zodanig te worden geïnstalleerd. Volgens de Koning moet deze installatie dan echter zonder uniform plaatsvinden. Boudewijn protesteert en tenslotte geeft de Koning toe en mag er nog voor één keer scoutskledij worden gedragen. De foto hierbij is vermoedelijk op die dag genomen want daarna is Boudewijn nooit meer in verkennersuniform gezien. Als verkenners krijgt hij de scoutsnaam: "Loyale Eland". Zijn jacht aan de Belgische kust, doopt hij het "DE ELAND", alleen scouts weten waarom.

Prins Boudewijn, Hertog van Brabant, krijgt op 11 augustus 1950 de titel Koninklijke Prins.

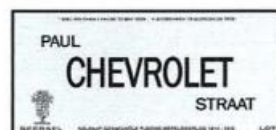
Op 17 juli 1951 legt hij de grondwettelijke eed af en wordt zo de vijfde Koning van de Belgen. Op 15 december 1960 huwt hij met Doña Fabiola de Mora y Aragón.

Ter gelegenheid van de 60ste verjaardag van de Koning en de viering van 40 jaar Koningschap wordt een nationale hulde georganiseerd, de "60-40 Feesten". De feestelijkheden gaan door van 7 september 1990 (de verjaardag van de Koning) tot 21 juli 1991 (Belgische Nationale feestdag).

Op 31 juli 1993 overlijdt Koning Boudewijn plots in zijn vakantieverblijf te Motril, in het Zuiden van Spanje. Hij bezwijkt aan een hartstilstand op het moment dat het Koningspaar met vakantie is.

Paul Chevroletstraat, deelgemeente Lot.
Stratenplan Beersel: D3.

Paul Chevrolet

Paul Chevrolet is geboren in Sint-Pieters-Leeuw op 13 mei 1889. Hij is het zesde kind van Eugène Chevrolet, een Zwitser en technisch bediende in de spinnerij van de wolfabriek van Lot, en van Marie Anne Renger.

Hij woont bij zijn ouders in de Huysmanslaan 99 Sint-Pieters-Leeuw (gehucht Lot).

Hij heeft de Zwitserse nationaliteit en is niet onderworpen aan de dienstplicht (bij loting).

Op 4 augustus 1914 neemt hij dienst in het Belgisch leger als vrijwilliger, voor de duur van de oorlog. Hij is soldaat 2e klasse.

Op 13 oktober 1914 verhuist hij, met stamnummer 4203, van het vrijwilligerskorps naar de 3e Legerdivisie, 4e Regiment Jagers te Voet.

Hij neemt deel aan de slag van de IJzer van 17 tot 31 oktober 1914.

Op 19 mei 1915 wordt hij toegevoegd aan de compagnie "Pontonniers Militaires Volontaires" van de Genie - derde ondersteuningsafdeling. Als bijzonder kenteken hebben zij een anker op muts en kraag.

Daarna verblijft hij met tussenpozen aan het front aan de IJzer.

Op 18 augustus 1915 wordt hij te Kaaskerke, een deelgemeente van Diksmuide (waar zich nu de IJzertoren bevindt), in de omgeving van de petroleumtanks, in de rechterarm getroffen door een geweerkogel. Hij wordt overgebracht naar het veldhospitaal Cabour in Adinkerke. In het hospitaal, dat bestaat uit 22 houten barakken, worden alleen chirurgische ingrepen uitgevoerd. In twee jaar tijd worden hier niet minder dan 3.500 gewonden geopereerd.

Paul overlijdt er op 19 augustus 1915 om 11 uur tengevolge van een hevige bloeding en wordt 's anderendaags begraven in

De IJzer medaille.
Een zwart lint met rode middenstreep.

Doodsprentje van Paul Chevolet.

Graf van Paul Chevolet (2e van links). BMB – Adinkerke

Adinkerke. Door het KB van 17 november 1920 wordt hem 25 februari 1921 postuum het Oorlogskruis met palmen toegekend.

Op 2 mei 1921 worden de frontstrepen toegekend.

Op 22 september 1922 ontvangt zijn vader uit het Strijdersfonds een dotatie van 300 frank en door het KB van 5 februari 1923 postuum de IJzer Medaille. Later, op 19 mei 1925, volgt het postume brevet van de overwinnings- en herdenkingsmedaille (zie afbeeldingen bij Emiel Debusscher).

Hendrik Consciencestraat, deelgemeente Beersel.

Stratenplan: F7 - F8 - G7 - G8.

Hendrik Conscience

Hendrik Conscience is geboren te Antwerpen op 3 december 1812. Hij is de zoon van Pierre Conscience, een Fransman uit Besançon, die zich te Antwerpen vestigt. Hij oefent er het ambt van onderhavenmeester uit op de grote oorlogstimmerwerf. Zijn moeder is afkomstig van Brecht.

Als Vlaams auteur van meer dan honderd romans en novellen, is hij dé vertegenwoordiger van de romantiek in de literatuur bij uitstek.

Als kind is hij ziekelijk, zodat hij slechts sporadisch naar school gaat. Door zelfstudie werkt hij zich op en wordt hij hulponderwijzer. In 1830 neemt hij dienst in het Belgisch leger. Hij kan het harde soldatenleven niet aan en wordt gedegradeerd.

In 1836 begint hij te schrijven, eerst in het Frans, daarna in het

Nederlands. Hij komt aan de kost als klerk bij het provinciebestuur, maar neemt ontslag om zich helemaal aan het schrijven te wijden. In een romantisch historisch proza ontpopt hij zich als flamingant.

Zijn epos "De Leeuw van Vlaanderen" zal generaties lang bijdragen tot de Vlaamse bewustwording. Politieke moeilijkheden verplichten hem enige tijd onder te duiken.

In 1842 huwt hij met Maria Peinen. Ze krijgen vier kinderen. Hun twee zonen overlijden aan de gevolgen van tyfus. Dochter Marie (1852-1922) huwt in 1870 met de dichter-componist Gentil Antheunis. Hij schrijft maatschappelijke zedenromans zoals "Siska van Roosemael". Vanaf 1850 schrijft hij dorps- of landelijke romans, zoals "De Loteling" en "De arme edelman".

In 1856 wordt hij benoemd tot arrondissementscommissaris te Kortrijk. In zijn Kortrijkse periode verburgerlijkt zijn litterair werk.

In 1869 wordt hij conservator van het Wiertzmuseum te Brussel. Hoewel het in zijn privé-leven minder goed gaat, kent hij op letterkundig vlak wel succes met o.a. "De kerels van Vlaanderen" en krijgt hij in 1870 de vijfjaarlijkse staatsprijs voor Vlaamse letterkunde. In 1874 publiceert hij "Eene verwarde zaak", een roman die zich bij ons afspeelt in Dworp.

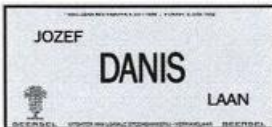
Gloriedagen zijn nog: de ongeëvenaarde volkshulde op 25 september 1881 bij het verschijnen dat jaar van zijn honderdste boekdeel "Geld en adel", een roman waarvoor hij de inspiratie opdoet in Lot, en de inhuldiging van zijn standbeeld op 13 augustus 1883 te Antwerpen.

Een maand later, op 10 september 1883, overlijdt "de man die zijn volk leerde lezen" te Elsene aan een maagkwaal die hem reeds lang hindert. Hij wordt begraven te Antwerpen op het Kielkerkhof. In 1936 wordt zijn stoffelijk overschot overgebracht naar het Schoonselhof.

"De Leeuw van Vlaanderen" en "De loteling" werden verfilmd.

Omslag van een vroege uitgave van "De Leeuw van Vlaanderen" van Hendrik Conscience.

Danislaan, deelgemeente Beersel.
Stratenplan: C9 - C10 - D10.

Jozef Danis

Jozef Marie Michel Danis is geboren in Sint-Jans-Molenbeek op 9 juli 1896. Hij huwt te Ukkel op 20 juli 1920 met Marie-Françoise Renders, geboren in Ukkel op 9 januari 1884. Ze hebben drie kinderen:

1. Roger Michel Léon geboren in Ukkel op 18 september 1921;
2. Fernande Virginie geboren in Ukkel op 9 januari 1923;
3. Denise Anne geboren in Ukkel op 3 oktober 1928.

Jozef Danis en Anselme Navet richten, op initiatief van de laatstgenoemde, een vennootschap op met als doel het produceren van baksteen. Het werkvolk, bestaande uit steenvormers en steenbakkers, voor het merendeel Oost-Vlamingen uit de streek van

Aalst, komen de veldovens bemannen. Navet, die volkomen Nederlands onkundig is, kan de werkzaamheden onmogelijk leiden. Precies daarom doet hij beroep op de inbreng van Danis. Navet doet het administratieve werk en Danis organiseert het werk op het terrein.

Tot in het begin van WO II werken ze samen.

De werf werkt met een 3 ploegen steenvormers, van telkens 5 man (samen tot 15 man).

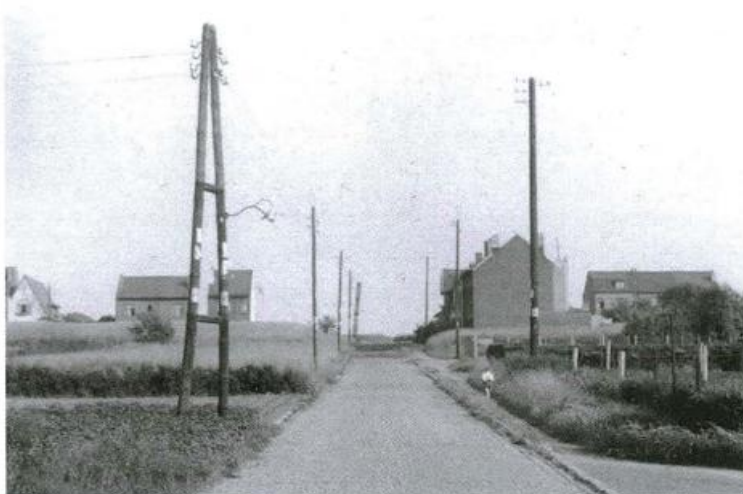
Wanneer voldoende stenen gevormd en gedroogd zijn, en een veldoven kan gebouwd worden, worden de vormploegen vervangen door de steenbakkers. Deze groep bestaat uit een ploeg van 8 tot 10 man. De veldovens die in Beersel worden gebouwd bevatten tussen de 700.000 en 1.000.000 stenen. In die tijd slaagt men erin, per seizoen, 4 ovens te bakken.

Later legt Danis op het steenbakkersveld een straat aan, die

Boven: zicht op de Kerkveldweg gezien vanaf de Danislaan. (rechts het gebouw "Le Relais", later "De Marvan").

Onder: de Danislaan kort na de aanleg van de straat (Zicht vanaf de Steenweg op Ukkel). Het was toen nog een gekasseide straat.

zijn naam krijgt. Hij verkavelt de gronden tussen de Steenweg op Ukkel en de Kerkveldstraat - zie foto - (toen nog een gewone veldweg, zoals we op de bijgaande foto kunnen vaststellen). Het deel van de Danislaan vanaf Kerkveldstraat tot de Grote Baan wordt pas later verkaveld (door de Compagnie Bernheim).

Jozef Danis overlijdt in Ukkel op 8 juni 1934. Zijn zoon Roger neemt de activiteit van zijn ouders over, maar die valt begin van de jaren 1950 volledig stil wegens de uitputting van de kleilagen. Men moet zich daarbij voorstellen dat de hoogte van het oorspronkelijk terrein ongeveer hetzelfde was als die van de huidige Windmolenstraat.

E. Debusscherstraat, deelgemeente Lot.
Stratenplan: E4.

Jan Baptist Emiel Debusscher

Jan Baptist Emiel Debusscher is geboren in Dworp op 15 november 1881 en is de zoon van Jan Baptist, de koster van Lot, en van Louise Van Biesen. Hij wordt Emiel genoemd om onderscheid te maken met zijn vader. In verschillende documenten wordt zijn naam in twee woorden gespeld.

Op 20 jarige leeftijd moet hij, na loting van het nummer 141, onder de wapens. De dienstplicht duurt drie en een half jaar. Zijn actieve dienst neemt een aanvang op 1 oktober 1901. Hij is ingedeeld bij het 1e Regiment van de Karabiniers met als stamnummer: 50.002. Hij is 1 m 67 cm groot, wat vrij normaal is voor zijn generatie. De vereiste qua grootte bij de karabiniers is tussen de 1 m 62 en 1 m 68. tussen de 1 m 62 en 1 m 68.

**Graf van korporaal
Emiel Debusscher.
BMB Schoonselhof
Wilrijk.**

VOOR GOD EN VADERLAND !

ZALIG AANDENKEN VAN
EMIEL DE BUSSCHER
ECHTGENOOT VAN JULIE BOSMANS
SOLDAAT BIJ HET 1ste CARABINIER-REG^t

geboren te Loth, den 15 November
kwetst op het SLAGV^{eld}

Foto van het doodsprentje van Emiel Debusscher.

Een bijzondere vereiste voor de karabiniers is: "een smetteloos verleden en zuivere moraal hebben".

Al op 30 januari 1902 wordt hij gehospitaliseerd en hij verblijft tot 11 juni 1902 in het ziekenhuis, waarna hij naar huis terugkeert in herstelperiode. Op 11 juni 1905 krijgt hij onbepaald verlof. Op 5 mei 1908 treedt hij in het huwelijk met Julia Bosmans.

Hij is al bijna 33 jaar oud wanneer hij, zoals zoveel anderen, op 1 augustus 1914 gemobiliseerd wordt. Hij maakt deel uit van het 1e Regiment vestingskarabiniers dat is ingedeeld bij de 6e legerdivisie. Hij is een voorbeeldig soldaat want op al op 23 augustus 1914 wordt hij korporaal.

Op 3 oktober 1914, na immense beschietingen, valt de verdedigingsscherm van Antwerpen. De Duitse troepen bevinden zich vóór de Nete-dijk waarachter de 6e divisie tracht stand te

houden. Na een kanonnade die de Duitsers 24 uur aanhouden wordt Emiel gekwetst. Daags nadien valt Lier en steken de Duitse troepen de Nete over. Op 4 oktober 1914 belandt hij in het hospitaal in Antwerpen waar hij op 12 oktober 1914 overlijdt. In zijn persoonlijke fiche wordt niets vermeld van aard van de verwondingen. Hij ligt begraven op de Militaire Begraafplaats Schoonselhof te Wilrijk.

Zijn naam komt voor op het gedenkteken dat op 22 augustus 1920 in Lot wordt onthuld voor de gesneuvelden van WO I. Bij deze gelegenheid schenkt het gemeentebestuur aan de vereniging van Oud-strijders een vlag.

Links: de "Herinneringsmedaille 1914-1918" met afbeelding van koning Albert I. (lint: verticaal geplaatst, links en rechts een rode band en tussenin een gele middenband, gescheiden met smalle zwarte strepen). Midden: de medaille "Oorlogskruis met palmen" (Rood lint met 5 verticale gouden strepen 1-3-1). Rechts: de medaille van "Ridder in de Orde van Leopold II met palm". (Blauw lint met zwarte streep in het midden.)

Op 8 november 1922 wordt hem postuum de "Herdenkingsmedaille van de oorlog 1914-18" toegekend. Door het K.B. van 12 juni 1925 ontvangt hij ook het ereteken van "Ridder in de Orde van Leopold II met palmen" en het "Oorlogskruis met palmen". In zijn fiche wordt vermeld: "Is heldhaftig gevallen voor de verdediging van onze gezinnen en de eer van het Belgische volk". Zijn weduwe stuurt op 14 februari 1927 een brief naar de Minister met de melding dat ze niets ontvangt voor het oorlogskruis en de orde van Leopold II (waarvoor ze toen recht had op 100 fr:/jaar). Enkele maanden later ontvangt zij de eretekens en een achterstal van 599,92 frank, betaald door de "Caisse Nationale des Pensions de la Guerre, Wolvengrachtstraat 48, Brussel".

Op 25 januari 1929 beslist het Schepencollege van de zelfstandige gemeente Lot dat de naam van de Gendarmeriestraat gewijzigd wordt in de Emiel Debusscherstraat.

Frans Degreefstraat, deelgemeente Alsemberg.

Stratenplan: J9 - J10.

Deze straat was voorheen gekend als weg nummer 6 en onder de naam Groenstraat werd ze bij besluit van de gemeenteraad van 10 november 1930 herbenaemd.

Frans De Greef

Frans De Greef behoort tot een oud Alsembergs geslacht. Hij is geboren in Alsemberg op 30 april 1850 als zoon van Jan Baptist, geboren in Alsemberg, en van Catharina Wauters, geboren in Sint-Genesius-Rode. Ze zijn landbouwers op de Elsemheide. Hij huwt op 12 april 1902, 52 jaar oud, met de 27 jaar jongere Elisabeth Van Helder. Zijn echtgenote is de dochter van een goede vriend, waarmee hij samen naar de "loting" trok.

Als landbouwer woont Frans zijn hele leven in de voorouderlijke hoeve, gelegen tussen Elsemheide en de Waterpoel. Dit huis is duidelijk te zien op de oude Ferrariskaarten.

Het huwelijk wordt gezegend met zes kinderen.

Frans is gedurende vele jaren gemeenteraadslid, omwille van zijn inzet wordt later de oude straatnaam "Groenstraat" naar hem genoemd.

Daarnaast is hij ook lid van de Bond van het Heilig Hart en wordt vereerd met het Burgerlijk Kruis Eerste Klasse. Hij overlijdt in Alsemberg (Elsemheide) op 9 februari 1917.

**Alsemberg 12 april 1902.
Huwelijksfoto
van Frans De Greef
en Elisabeth Van Helder.**

Koningin Fabiolalaan, deelgemeente Huizingen.
Stratenplan: 13 - 14.

Doña Fabiola de Mora y Aragón

Doña Fabiola de Mora y Aragón

Doña Fabiola, Fernanda, Maria de las Victorias, Antonia, Adelaïda de Mora y Aragón is op 11 juni 1928 in Madrid geboren. In het gezin, dat zeven kinderen telt, is Doña Fabiola de derde dochter van Don Gonzalo Mora Fernandez, Riera del Olmo, Graaf van Mora, Markies van Casa Riera, en van Doña Blanca de Aragón y Carrillo de Albornoz, Barroeta-Aldamar y Elio.

Reeds als jong meisje is zij vooral sociaal en cultureel gericht. Na haar opleiding als verpleegster werkt zij in een ziekenhuis in Madrid. Koningin Fabiola spreekt naast haar moedertaal Spaans ook Nederlands, Frans, Engels, Duits en Italiaans.

Op 15 december 1960 trouwt zij in Brussel met Koning Boudewijn van België. Na het overlijden in november 1965 van Koningin Elisabeth, weduwe van Koning Albert I, verleent zij haar Hoge Bescherming aan de "Internationale Muziekwedstrijd

Koningin Elisabeth van België v.z.w.", waarvan zij tevens erevoorzitter is. In september 1993 neemt zij het erevoorzitterschap van de "Koning Boudewijnstichting" op zich. Het persoonlijke engagement van de Koningin gaat voornamelijk uit naar sociaal werk en naar het welzijn van kinderen en jongeren.

Zij richt in het Koninklijk Paleis een "Sociaal Secretariaat van de Koningin" op dat de vele verzoeken om bijstand behandelt. De "Nationale Koningin Fabiolastichting voor Geestelijke Gezondheid" houdt zich voornamelijk bezig met mentaal gehandicapten. Via de v.z.w. "Hulpfonds van Koningin Fabiola" steunt zij diverse sociale projecten met een voorbeeldfunctie en kan zij hulp bieden aan mensen in nood.

Na het overlijden van Koning Boudewijn zet Koningin Fabiola haar sociale werkzaamheden voort, nog steeds met die bijzondere aandacht voor de allerarmsten.

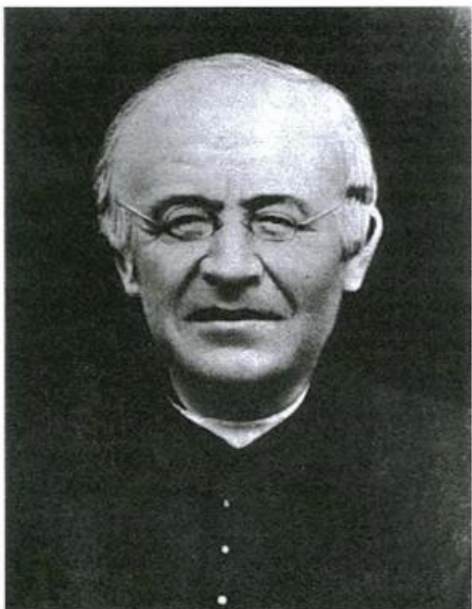
Guido Gezellestraat, deelgemeente Huizingen.

Stratenplan: F4 - G3 - H2 - H3.

De straat loopt doorheen de industriezone "De Gijzeleer".

Guido Gezelle

Guido Gezelle

Guido Gezelle, dichter, taalgeleerde, vertaler en publicist, wordt te Brugge geboren op 1 mei 1830 en is de zoon van Pieter-Jan, tuinier en Monica Devriese. Op 10 juni 1854 wordt hij tot priester gewijd en wordt hij leraar aan het kleinseminarie te Roeselare. Gezelle concentreert zich op de studie van de volkstaal en zoekt naar een authentieke Vlaamse poëzie.

In die context ontstaan vanaf 1858 zijn eerste publicaties en poëziebundels zoals: "Kerkhofblommen" en

"Vlaamse Dichtoefeningen", waarin zijn beroemdste gedichten "O 't ruischen van het ranke riet" en "Het schrijverke" zijn terug te vinden. In 1862 verschijnt de verzamelbundel "Gedichten, gezangen en gebeden - Een schetsboek voor Vlaamse studenten" wordt uitgegeven. Dit bundel onderscheidt zich door een gedurfde vernieuwing.

In 1865 is hij onderpastoor van de St.-Walburgaparochie te Brugge.

Op aandringen van het bisdom publiceert hij antiliberaal artikelen, wat resulteert in gerechtelijke vervolgingen.

In 1872 wordt hij, omwille van allerhande moeilijkheden, overgeplaatst naar de O.-L.-Vrouwparochie te Kortrijk.

In 1886 publiceert hij zijn bewerking van Longfellow's "Song of Hiawatha". Datzelfde jaar wordt hij stichtend lid van de Koninklijke Vlaamse Academie. In 1887 krijgt hij de titel Doctor honoris causa van de Leuvense universiteit.

In 1899 keert hij terug naar Brugge en werkt er aan de vertaling van een theologisch werk van zijn bisschop (Waffelaerts Meditationes Theologicae). Tot zijn laatste werk behoren o.a. "Tijdkrans" (1893) en "Rijmsnoer om en om het jaar" (1897). Op het einde van zijn leven verblijft hij in het Engels Klooster van Kanonikessen, waar hij op 27 november 1899 onverwachts sterft.

Goutstouwersstraat, deelgemeente Lot.

Stratenplan: F4.

De straatnaam is een foutieve weergave naar de naam van onderpastoor Petrus Ludovicus Goetstouwers.

Pieter Goetstouwers

Petrus Ludovicus Goetstouwers, de eerste kapelaan van Lot, is geboren op 24 november 1829 in Essen bij Antwerpen. Hij is het derde kind van twaalf uit het huwelijk van Joannes Goetstouwers met Maria Catharina Van Agtmael.

Uit zijn geboorteakte blijkt dat zijn naam "Goetstouwers" is, en niet Goutstouwers zoals de foutieve aanduidingen in de overlijdensakte van Dworp en in de huidige straatnaam ons laten vermoeden.

Hij wordt priester gewijd op 19 december 1857. Amper één jaar later, op 24 december 1858, wordt hij onderpastoor in Dworp. Begin 1865 start in Lot de bouw van een kapel (langs de huidige Debusscherstraat naast de rijkswachtkazerne). Het jaar nadien wordt de nieuwe parochie boven de doopvont gehouden en van begin januari 1866 is Petrus Goetstouwers er permanent actief. In *"De Geschiedenis der gemeente Dworp"* van Everaert en Bouchery lezen we: *"Den 14en Januari celebreeerde de Eerw. Heer Goetstouwers er de eerste mis, welke gezongen werd door de koorzangers der parochiale kerk van Dworp."*

De volkse fabrieksbuurt "de Carré" in Lot wordt in 1864 en 1873 getroffen door een tyfusepidemie die heel wat slachtoffers maakt. In 1866 is het nog erger wanneer de cholera een ware ravage aanricht. Maar liefst 75 van de 217 personen die in 1866 in Dworp sterven wonen in de carré te Lot. Om de zieken te kunnen verzorgen wordt op het Breedveld, op kosten van de "SA de Loth", een tijdelijk hospitaal ingericht. De medische verzorging gebeurt door twee leerlingen van de *"Hôpitaux de Bruxelles"*, onder leiding van mijnheer Vandenschriek, geneesheer en gemeenteraadslid in Halle.

Tijdens de cholera-epidemie bekommert Goetstouwers zich om zijn zieke parochianen.

Op het ogenblik dat de epidemie in Lot bedwongen wordt, sterft de onderpastoor zelf aan bloedingen.

Cholerabesmetting maakt uiteindelijk ook hem tot slachtoffer. De man overlijdt op 24 november 1866, precies op zijn 37ste verjaardag. Het personeel van de "SA de Loth" schenkt hem, als eerbetoon en als dank voor zijn zelfopoffering, een grafsteen. Het was

D. O. M

Ici repose
le reverend PIERRE LOUIS
GOETSTOUWERS
vicaire résident à Loth
né à Esschene
le 24 Novembre 1829
Décédé à Loth
victime de son
dévouement pendant
l'épidémie cholérique
le 24 Novembre 1866

R. I. P.

Hommage
du personnel de l'établissement
de la société anonyme
de Loth.

Opschrift verdwenen grafsteen Pieter Goetstouwers.

31

naar verluid een "zeer schone grafzerk in wit marmer, met arduinsteen omgeven" - die zich bevond op het oude kerkhof van Dworp, maar hij is helaas verdwenen.

Haustrateplein, deelgemeente Lot.

Stratenplan: D3.

De naam is foutief gespeld en moet zijn: "*Haustraeteplein*".

Julius Haustraete

Julius Haustraete is geboren in Ellezelles in Henegouwen op 7 april 1856.

Hij treedt op 23 november 1875 te Everberg in Oost-Vlaanderen in het huwelijk met Leontine Neybergh, geboren te Everberg op 27 oktober 1856.

**Afbeelding uit het fotoboek van de wolfabriek van Lot
Meester Julius Haustaete met zijn dochter temidden van een groep leerlingen,
allen kinderen van het personeel van de fabriek.**

Hij wordt onderwijzer in Parike in Oost-Vlaanderen en verhuist op 6 juli 1888 naar Sint-Pieters-Leeuw waar hij in de Laekelindestraat nummer 138 woont.

Het gezin telt minstens 5 kinderen:

1. Leon, geboren te Everbeek op 27 december 1876;
2. Gaston, geboren te Everbeek op 3 augustus 1878;
3. Bertha, geboren te Parike op 13 april 1883;
4. Blanche, geboren te Parike op 28 mei 1886, en twee jaar later te Sint-Pieters-Leeuw overleden;
5. Blanche geboren te Sint-Pieters-Leeuw op 1 augustus 1890.

Meester Jules Haustaete en meester Bauers ontfermen zich over de jongens vanaf het 4e leerjaar. De school, thans afgebroken, bevond zich aan de hoek van de huidige Stationsstraat en de Frans Walravensstraat, waar zich nu het Haustraeteplein bevindt. Naast de school bevonden zich het (eerste) gemeentehuis van Lot en de kleuterschool (afgeschaft in 1908).

Op 14 juli 1939 beslist het gemeentebestuur van Lot de benaming Haustaeteplein te geven aan de plaats waar voorheen de gemeenteschool stond.

Jozef Hauwaertstraat, deelgemeente Lot.

Stratenplan: G6 - G7 - H7.

De familienaam is foutief gespeld - au in plaats van ou.

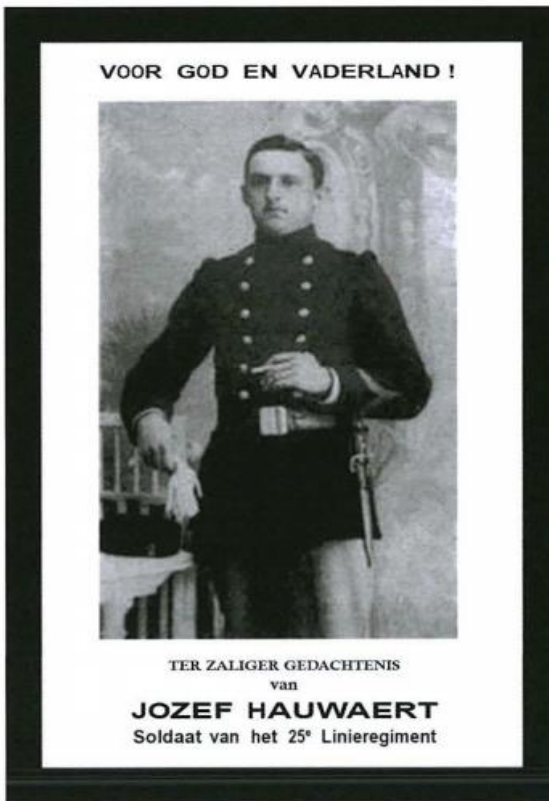
Jozef Houwaert

Josephus Houwaert is geboren in Dworp, in het gehucht Kesterbeek, op 23 oktober 1887. Hij is de zoon van Frans, een werkmansman en van Joanna Demol.

In 1907 wordt hij onder de wapens geroepen voor militaire dienstplicht en is soldaat bij het 5e Linieregiment. Hij krijgt het stamnummer 55639.

Nadat Antwerpen gevallen is, trekt het Belgisch Leger vanaf 28 september 1914 terug in de richting van de IJzer, de laatste natuurlijke hindernis in

33

Doodsprentje van Jozef Houwaert

de richting van de kust. De frontlijn gaat van Nieuwpoort over Diksmuide, Ieper, Mesen en zo verder in de richting van de Franse grens.

Het 5e Linieregiment bevindt zich op 19 oktober in de omgeving van Nieuwpoort waar het de vooruitgeschoven post van Lombardsijde verdedigt tegen de Duitse 33ste Ersatzbrigade.

Op 20 oktober wordt de positie zwaar beschoten en stoten de Duitsers door vanuit Westende. Wanneer een bataljon van het 9e Linieregiment terugslaat wordt Lombardsijde gedurende 13 uren ononderbroken beschoten. In de avond trekken de Belgische troepen terug naar de Palingbrug van waaruit ze de sluizen van Nieuwpoort blijven verdedigen. Daarop geven de Duitsers hun aanval op en beschieten met hun zwaarste geschut de posities van het Belgische leger in de omgeving van Nieuwpoort. Op 24 oktober 1914 sneuvelt Jozef Houwaert in het dorpje Ramskapelle, onder deze onwaarschijnlijk hevige beschietingen. Zijn stoffelijk overschot wordt niet teruggevonden.

Hij staat in het boek "ONZE HELDEN gestorven voor het vaderland" van René Lyr uitgegeven in 1922: "Houwaert Joseph, soldaat van het 5e Linieregiment" (eerste lijst van gesneuvelden).

Op 25 januari 1929 beslist het Schepencollege van de zelfstandige gemeente Lot dat de naam van de Groenstraat gewijzigd wordt in de Joseph Hauwaertstraat.

Hess de Lilezstraat, deelgemeente Beersel.

Stratenplan: B10.

Gaat door de gemeentegrens tussen Beersel in Linkebeek heen. Op het grondgebied van de gemeente Linkebeek heet ze Hess de Lilezlaan. Er is geen naambord in de gemeente Beersel.

Alexander Hess en Jeanne de Lilez

Het echtpaar komt op 29 september 1937 in Beersel wonen in een huis aan de Grote Baan (voordien woonden ze te Linkebeek, Steenweg op Alsemberg 104).

Alexander August Adolphe Hess is geboren te Aachen op 20 maart 1879. Zijn vrouw Eulalie Jeanne de Lilez (Jeanne genoemd) is geboren te Sint-Amands op 11 maart 1890.

Het echtpaar huwt te Knaresborough in Engeland.

Alexander is verzekeringsdirecteur. Het echtpaar verkavelt op 8 januari 1943 gronden in het gehucht "Kalevoet". De straat die ten behoeve van de verkaveling wordt aangelegd vormt ongeveer de grens tussen de gemeenten Beersel en Linkebeek. De beide

Overhandiging van bloemen door veldwachter Jules Desmedt aan mevrouw Jeanne Hess de Lilez. (Gemeentehuis Beersel - omstreeks 1956)

gemeenten stemmen ermee in de straat te noemen naar de verkavelaars. Zo ontstaat de Hess de Lilezstraat.

Hij overlijdt te Beersel op 10 augustus 1968.

Op het einde van haar leven, schenkt mevrouw Jeanne de Lilez de Beerselse bevolking een legaat, ondermeer bestaande uit haar woonhuis en de gronden erom heen. Aan de testamentaire beschikking is, als voorwaarde, de bouw van een bejaardentehuis verbonden. Later bouwt de gemeente hier het OCMW rusthuis "de Ceder".

Jeanne de Lilez is overleden in Leuven op 18 februari 1990.

J. Huysmanslaan, deelgemeente Lot.
Stratenplan: B5 - C4 - C5 - D4 - E4.

Jozef Huysmans

Jean-Joseph Hubert Huysmans is geboren in Hasselt op 15 mei 1843. Hij is gehuwd met Joanna Catharina Van Hoeter.

In februari 1869 komt Joseph Huysmans naar Lot om er als bediende te werken in de wolfabriek.

Vanaf 1881 staat hij in de bevolkingsregisters van Sint-Pieters-Leeuw geregistreerd als boekhouder. In 1893 krijgt Huysmans een bevordering tot algemeen secretaris en in 1907, als Emile Destrée en Léon Duchêne een stap opzij zetten, tot directeur. Het werk van de nieuwe directeur wordt gewaardeerd. Hij wordt dan ook gepromoveerd tot gedelegeerd-bestuurder:

"L'impulsion favorable donnée à la marche industrielle et commerciale de nos affaires par l'intelligente direction de M. Joseph Huysmans nous a engagés à lui donner une nouvelle marque de confiance et d'estime en l'appelant au mois d'avril dernier (1910) aux fonctions d'administrateur-délégué"

Jozef Huysmans met de fabrieksdirectie van de wolfabriek in 1881.
(bovenste rij rechts).

Deze functie oefent hij uit tot aan zijn dood in Sint-Pieters-Leeuw op 31 januari 1927. Hij wordt in Lot begraven op 3 februari 1927. Naast heel wat belangrijke eretekens is hij ook erevoorzitter van de koninklijke fanfare "Eendracht maakt macht" van Lot.

Joseph Huysmans was zonder twijfel de bediende met de langste en de meest succesvolle carrière uit de geschiedenis van de fabriek.

Sint-Jansweg, deelgemeente Huizingen.

Stratenplan: H3 - I3.

Vroeger was dit een voetweg en dat aspect werd blijkbaar in de huidige straatnaam bewaard.

Johannes de Doper

Johannes de Doper is, evenals de heilige Leonardus, patroonheilige van Huizingen.

Volgens de bijbel verblijft hij in de woestijn en overleeft er door het eten van sprinkhanen en wilde honing. Hij kleedt zich met een mantel van kameelhaar. Hij is een asceet en een boetedoener die later Jezus doopt in de Jordaan.

Oud gemeentewapen van Huizingen

De heilige wordt vaak voorgesteld als boeteprediker gehuld in een kameelharen kleed. Gewoonlijk draagt Johannes de Doper een kruis staf met daaraan een banderol met de woorden "Ecce Agnus Dei" - "Zie het Lam Gods". Op heel wat afbeeldingen is hij afgebeeld met een lam.

Het wapen van de deelgemeente Huizingen is daarvan een voorbeeld.

De feestdag van Jan de Doper valt op zijn geboortedag, zijnde 24 juni. Hij werd onder koning Herodes Antipas onthoofd. Daarom wordt hij aanroepen tegen hoofd-, hals- en keelpijn.

Sint-Laureinsborreweg, deelgemeente Dworp.

Stratenplan: L8 - L9.

In een weide langs deze weg bevindt zich de Sint-Laureinsbron.

Laurentius van Rome

Volgens de overlevering leefde deze heilige in de derde eeuw. Op 6 augustus 258 wordt hij samen met paus Sixtus II door de Romeinen gevangen genomen. De paus wordt onmiddellijk onthoofd maar Laurentius krijgt de kans zijn leven te redden op

voorwaarde dat hij de kerkschatten aan de Romeinse keizer Valerianus overdraagt. Hij wijst het aanbod af en wordt levend gebraden op een rooster. De heilige wordt meestal afgebeeld met als attribuut een rooster en de palmtak, symbool van het martelaarschap.

De feestdag van Laurentius is vastgelegd op 10 augustus.

Hij wordt aanroepen tegen brandwonden, branderige huidaan-
doeningen, huidziekten en uitslag.

Sint-Leonarduslaan, deelgemeente Huizingen.

Stratenplan: 13.

Het is een laan met een voor zijn tijd mooie groepen "citéhuizen". Nu zijn de huizen door tal van verbouwingen wat van hun karakter verloren.

Heilige Leonardus van Noblac

De Heilige Leonardus leeft in de zesde eeuw als kluizenaar te Noblac (nu St. Leonard de Noblac) dicht bij Limoges.

In het jaar 496 laat Clovis, Koning der Franken, zich dopen als eerste christenkoning. Samen met hem worden drie duizend edelen gedoopt en onder hen bevindt zich, volgens legende, ook Leonardus.

Geïnspireerd door de bisschop Remigius, die hem gedoopt heeft, verkiest hij het leven aan het hof de rug toe te keren en wil hij zich

Mooie huizenrij in de Sint-Leonarduslaan. Het wegwerken van het niveauverschil met behoud van de doorlopende noklijn geeft de zes huizen een mooi volumetrisch uitzicht. De speling met gevelkleuren, ramen en dakelementen is bijzonder stijlvol voor zijn tijd.

voortaan als een echte christen gedragen. Hij wordt dan ook leerling van bisschop Remigius.

Na zijn wijding tot priester verblijft hij enige tijd aan het hof, maar als Koning Clovis, die veel waardering voor hem heeft, hem tot bisschop wil benoemen, bedankt hij voor de eer en trekt naar Orleans.

Een tijd lang verblijft hij daar in een klooster, maar als de abt overlijdt wordt Leonardus onrustig en verlangt hij naar de eenzaamheid.

Hij verlaat het klooster en vindt bij Noblac een rustig plekje waar hij voor zichzelf een hutje bouwt.

Maar lang duurt die eenzaamheid niet want in zijn ijver om het evangelie te verkondigen verzamelt hij spoedig een grote groep volgelingen om zich heen. Een legendarisch levensverhaal (geschreven in de elfde eeuw) maakt hem, ver na zijn dood, wijd en zijd bekend.

Afbeelding van de Heilige Leonardus op een oud bedevaartvaantje van Huizingen.

"Wanneer op een dag Koning Clovis op jacht gaat met zijn zwangere vrouw, krijgt zij plots weeën, de zwangerschap dreigt te mislukken. Omdat Koning Clovis gehoord heeft van de wonderdaden van Leonardus ontbiedt hij hem met spoed aan het hof. Clovis vraagt hem dringend voor zijn vrouw en het kindje te bidden. Daarbij doet de Koning een belofte: Leonardus zal bij de geboorte van een gezond kindje zoveel grond ontvangen als in één dag met een ezel bereden kan worden. Er komt een wolk van een baby ter wereld en Leonardus verwerft een groot stuk land waarop hij een klooster voor zijn volgelingen bouwt."

Ook de bijzondere zorg die hij voor de gevangenen zou hebben gehad wordt beschreven. Dagen lang verblijft de monnik tussen de misdadigers, die onder mensonwaardige omstandigheden moeten leven. Leonardus weet velen van hen te bekeren. Hij trekt de stoute schoenen aan en vraagt aan Clovis alle door hem pas gedoopte christenen vrij te laten. Met de nodige tegenzin voldoet de koning aan dit verzoek.

Leonardus overlijdt omstreeks 559. In de christelijke iconografie wordt Leonardus meestal afgebeeld met een paar boeien, meestal gebroken.

Lippenslaan, deelgemeente Beersel.
Stratenplan: B9.

Gustaaf Lippens

Gustaaf Lippens is geboren in Assenede op 4 september 1904. Hij is tweemaal gehuwd. In Beersel woont hij op verschillende plaatsen in de wijk Dachelenberg. Daar bouwt hij in de Diepenbeemd twee huizen. Vervolgens krijgt hij een verkavelingsvergunning voor wat later de Lippenslaan wordt. In 1954 legt de firma Vianova de straat aan en bouwt hij eigenhandig de eerste vier huizen. De straatnaam wordt toegekend door beraadslaging van de gemeenteraad van 22 maart 1957. In 1961 verlaat hij de gemeente. Gustaaf Lippens is overleden in Lochristi op 16 februari 1979.

Navetstraat, deelgemeente Beersel.
Stratenplan: F4 - G3 - H2 - H3.

Anselme Navet

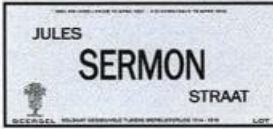
39

Anselme Hubert Ghislain Navet is geboren op 25 augustus 1881 in Rèves, een deelgemeente van de Waalse gemeente Les Bons Villers in de provincie Henegouwen. (Rèves was tot 1977 een zelfstandige gemeente.)

Hij huwt er op 12 mei 1905 met Virginie Marie Ghislaine Frocheur. Ze komen op 12 mei 1909 in Ukkel wonen.

Navet krijgt van de gemeente Beersel toelating voor het oprichten van een veldoven langs de Grote Baan (ter hoogte van het bejaardencentrum de Ceder), waar hij een kleilaag in de helling mag afgraven.

Over de Navetstraat de volgende anekdote: "Omstreeks 1950 kwam een nieuwe inwoner een huis in de Navetstraat betrekken. Een bakker die zoals de meeste toen nog brood aan huis bestelde, kreeg een bestelling voor zondagmorgen te leveren in de Raapstraat. De bakker bekeek de klant verwonderd. Deze zei: weet u dan niet dat navet in het Frans raap betekent in het Nederlands? De bakker antwoordde: excuseer mijnheer, maar deze straat is genoemd naar een persoon, ik heb hem zelf nog gekend, hij had hier een steenbakkerij!"

Frans Sermonstraat, deelgemeente Lot.
Stratenplan: D3.

In de straatnaam werd een foutieve voornaam gebruikt. De gesneuvelde soldaat heet immers Jules Sermon.

Jules Sermon

Jules Sermon (niet Frans Sermon - zie verder) is geboren in Sint-Pieters-Leeuw op 19 april 1887. Hij is de zoon van Joannes, een landbouwer, wonende in het gehucht Volsom, en van Josephine Tielemans geboren in Audenaken.

Op 20 jarige leeftijd gaat hij onder de wapens in het 1e Regiment Grenadiers. Dit Regiment maakt deel uit van de 6e Legerdivisie. Hij is soldaat met het stamnummer 46241.

Hij huwt met Bosquet Jeanette. Het echtpaar blijft kinderloos.

Op 1 augustus 1914 wordt hij gemobiliseerd en is dan soldaat 4/III van het 2e Regiment Grenadiers. Op 7 november 1914 wordt hij bevorderd tot soldaat 3/II.

Hij is met zijn regiment grenadiers in Steenstrate als daar in de namiddag van 22 april 1915 de eerste aanval met het verstikkende chloorgas plaatsvindt. De dag nadien houden de troepen stand ondanks verschrikkelijke beschietingen. In de nacht

Graf van Jules Sermon, BMB West-Vleteren.

De geboorteaakte van Julius Sermon - Sint-Pieters-Leeuw 19 april 1887.

van 23 op 24 april zijn de beschietingen het hevigst. Schrapnellen en obussen vernietigen alle verdedigingswerken. Majoor Richard verenigt een 500 tal overgebleven soldaten waaronder grenadiers, zoeaven, linesoldaten en karabiniers. In de nacht onder het licht van vuurpijlen en kanonvuur wordt een verbeterde strijd uitgevochten. De Duitse aanval wordt afgeslagen. Jules Sermon is één van de vele moedige soldaten die op die dag in Steenstrate sneuvelen. Hij verbleef 8 maanden en 25 dagen in het oorlogsgebied. Hij is begraven op de Belgisch Militaire Begraafplaats van West-Vleteren.

Op 25 januari 1929 beslist het Schepencollege van de zelfstandige gemeente Lot dat de naam van de Halstraat gewijzigd wordt in de Frans Sermonstraat. Ten onrechte, zoals blijkt uit bijgevoegde documenten.

Het doodsprentje van Jules Sermon.

J. Springaelstraat, deelgemeente Lot.
 Stratenplan: F4.

In deze straat is er een doodlopende zijstraat die eveneens tot de Jozef Springaelstraat behoort.

Jozef Springael

Jozef Springael is geboren in Sint-Pieters-Leeuw op 15 juni 1893. Hij is de zoon van Pierre Springael en van Philomène Demeyer.

Hij is kuiper van beroep.

Hij is milicien van de lichte lichte 1913 en maakt deel uit van het 6e Linierregiment met als stamnummer 72.999. Wanneer op 1 augustus 1914 de oorlog uitbreekt is hij nog steeds milicien.

De Duitse legerleiding vermoedt, na de val van Luik, dat het Belgisch leger definitief buiten strijd is. Daarom wil het rechtstreeks, via Brussel en Bergen, Frankrijk binnenvallen. Tegen alle verwachtingen valt het Belgisch leger op 25 augustus met vijf divisies vanuit het zuiden van Mechelen aan in de richting van Vilvoorde. Het wil hierdoor Brussel beschermen. Buiten Mechelen worden ze in open vlakte, met schrapnellen die in de lucht ontploffen, zwaar onder vuur genomen. De verliezen zijn bijzonder zwaar. Tijdens deze gevechten wordt Jozef, in de buurt van Sint-Katelijne-Waver, gedood. Hij wordt begraven op de Stedelijke Begraafplaats van Mechelen.

Graf van Jozef Springael, Stedelijke begraafplaats Mechelen.

Bijzonder is dat in de Belgische vlag, waar op de meeste graven een kruisbeeld wordt afgebeeld, hier een Vlaamse Leeuw staat. Het staat symbool voor het "stille" protest van Jozef Springael tegen de taaltoestanden in het leger tijdens WO I.

Op 25 januari 1929 beslist het Schepencollege van de zelfstandige gemeente Lot dat de naam van de Sint-Annastraat gewijzigd wordt in de Jozef Springaelstraat.

Herman Teirlinckplein, deelgemeente Beersel.

Stratenplan: D8.

De beroemde inwoner uit de vorige eeuw woonde hier vlakbij, op het einde van de Uwenberg, in het huidige "Herman Teirlinckhuis". Het is een plaats van waaraf een uniek uitzicht een schitterend panorama oplevert over de Zennevallei en bij helder weer over het ganse Pajottenland.

Herman Teirlinck

Herman Louis Cesar Teirlinck is geboren te Sint-Jans-Molenbeek op 24 februari 1879. Hij is de zoon van de Oost-Vlaamse taal- en volkskundige Isidoor Teirlinck en Oda van Nieuwenhove.

Als kind heeft Herman een zwakke gezondheid. Hij brengt daarom een deel van zijn jeugd door bij zijn grootouders in Zegelsem in Oost-Vlaanderen.

Van 1886 tot 1890 is hij leerling aan de lagere school Karel Buls te Brussel en volgt daarna de Grieks-Latijnse humaniora aan het Koninklijk Atheneum te Brussel. Hij trekt naar de Gentse universiteit waar hij Germaanse filologie wil studeren, maar hij geeft deze studies al snel op.

In 1902 huwt hij met Mathilde Lauwers en wordt beambte bij het departement voor Schone Kunsten van het Stadsbestuur te Brussel. Reeds in datzelfde jaar verschijnt "De wonderbare wereld", in 1903 gevolgd door "Het stille gesternte". In 1903 is hij medestichter van het tijdschrift "Vlaanderen", dat "Van Nu en Straks" opvolgt.

Van 1912 tot 1926 is hij directeur van een meubelfabriek. Dit alles belet hem niet verder actief te zijn op literair gebied. Getuigen hiervan: "Johan Doxa" (1917), "De lemen torens" (1917) en "Nieuwe Uilenspiegel" (1922).

Van 1910 tot 1936 is hij tevens leraar Nederlandse letterkunde aan de Stedelijke Jongensnormaalschool te Brussel. Van 1925 tot 1938 doceert hij hetzelfde vak aan de Academie voor Schone Kunsten te Antwerpen.

In 1919 wordt hij lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde. Van dan af is hij een belangrijk man. Hij wordt leraar Nederlands aan het koninklijk hof en is raadsheer voor

kunst en wetenschap van: Albert I, Leopold III en Boudewijn.

Na het overlijden zijn echtgenote in 1928, trouwt hij in 1931 met Johanna Hoofmans. In 1936 verhuizen zij van Linkebeek naar Beersel.

Toneel ligt hem zeer nauw aan het hart. Hij schrijft toneelwerken als: "De vertraagde film" (1922), "Ik dien" (1924), "De man zonder lijf" (1925), "De ekster en de galg" (1937) en "Ave" (1938) waarin hij experimenteert met moderne technieken die de toeschouwer bij het gebeuren betrekken.

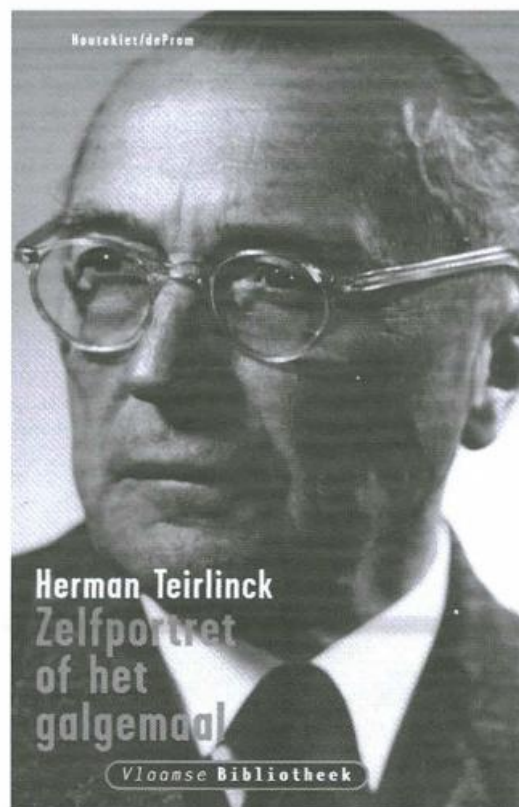
In zijn laatste periode, die begint met de roman "Maria Speermalie" (1940), benadert hij het existentialisme.

Na de Tweede Wereldoorlog is hij in 1946 medeoprichter van het Nieuw Vlaams Tijdschrift, waarvan hij de directeur wordt. In hetzelfde jaar richt hij de Studio van het Nationaal Toneel te Antwerpen op, dat later beroemd wordt als "Studio Herman Teirlinck".

In "Het gevecht met de engel", verschenen in 1952, wordt de onafwendbaarheid van het noodlot benadrukt. Zijn laatste roman "Zelfportret of het galgemaal" (1955) kan geïnterpreteerd worden als een soort gewetensonderzoek.

Herman Teirlinck sterft te Beersel op 4 februari 1967 en is daar begraven.

Hij ontvangt de Staatsprijs voor toneelletterkunde in 1925 en in 1928, de Staatsprijs voor zijn gezamenlijk werk in 1950 en de Grote Prijs der Nederlandse Letteren in 1956. Hij wordt viermaal doctor honoris causa, nl. aan de universiteiten van Brussel in 1938, Amsterdam in 1947, Luik in 1954 en Gent in 1959. Dit is uniek in de geschiedenis van de Vlaamse letteren.

In Beersel verzamelen zich, rond de persoon van Herman Teirlinck, een groepje Vlaamse intellectuelen in wat de "Mijolclub" genoemd wordt. De club vergadert tweewekelijks in de herberg "De 3 Fonteinen" waar ze geuze drinken en op de "pitjesbak" schieten. Teirlinck heeft daar, iedere vrijdag, ook een vaste afspraak met enkele dorpsnotabelen, waaronder de burgemeester en de veldwachter, met wie hij 2 boompjes - niet min niet meer - "koe-jonnen" (lokaal kaartspel) speelt. Als een soort ritueel, roken ze daarbij een "Don Pablo" sigaar, die hij, iedere week opnieuw, uit vriendschap aanbiedt.

De club overleeft Herman Teirlinck. Eerst is Raymond Herreman voorzitter en daarna Willem Pée. Na enkele jaren treedt er ten gevolge van een onenigheid tussen Willem Pée en Marc Galle een schisma op. De ene groep blijft in de '3 Fonteinen' vergaderen, de andere op een boogscheut daar vandaan in de herberg "de Drie Bronnen" op de Hoogstraat waar alles begon. Even spontaan als ze was ontstaan, hield de club enkele jaren terug ook op te bestaan.

Theresiastraat deelgemeente Huizingen.
Stratenplan: G3 - G4.

Theresiawijk, deelgemeente Huizingen.
Stratenplan: G4.

Doodlopende woonstraat op het Breedveld die aansluit op de Theresiastraat.

Thérèse Martin

De heilige Theresia van Lisieux is geboren onder de doopnaam: Thérèse Martin. Ze is geboren te Alençon op 2 januari 1873 als dochter van Louis en Marie-Azélie Guérin.

Op haar tiende is ze dodelijk ziek, tot het Mariabeeld boven haar bed naar haar glimlacht, waarna ze volledig geneest. Al op jonge leeftijd voelt ze dat het haar roeping is, God te dienen. Ze is uitzonderlijk vroom, maar staat ook bekend om haar gevoel voor humor. Ze besluit in te treden bij de orde van de Ongeschoeide Karmelietessen in Lisieux in Normandië, waar twee zussen van haar, onder wie haar lievelingszus Pauline, al eerder waren ingetreden (een derde zus zal in 1894 volgen). Op haar vijftiende treedt zij, na een eerdere afwijzing van paus Leo XIII, nu met toestemming van haar bisschop en van moeder overste, daadwerkelijk in bij de orde. Haar kloosternaam is: "Thérèse de l' Enfant-Jésus et de la Sainte-Face".

Zicht op de huizen van de Theresiawijk, eind 19de eeuw.

In 1890 doet zij haar professie en in 1893 krijgt zij de zorg over de novicen toebedeeld. Zelf wil ze geen non worden maar altijd novice blijven. Op aanwijzingen van haar zus, die op dat moment tevens overste is, begint zij in 1895 met het noteren van haar levensverhaal. In 1896 heeft ze tuberculose. Op 30 september 1897 sterft ze te Lisieux aan deze ziekte. Ze is dan amper 24 jaar oud.

Na haar dood blijkt uit haar autobiografie: "*Histoire d'un âme*" (Het verhaal van een ziel), dat door een diepe verbondenheid met Jezus ze het geloof heel dichtbij weet te brengen en dat zeer intens weet te verwoorden. Het zijn een drietal manuscripten die door haar zuster (Agnès de Jésus) bewerkt worden en inmiddels in 40 talen vertaald is.

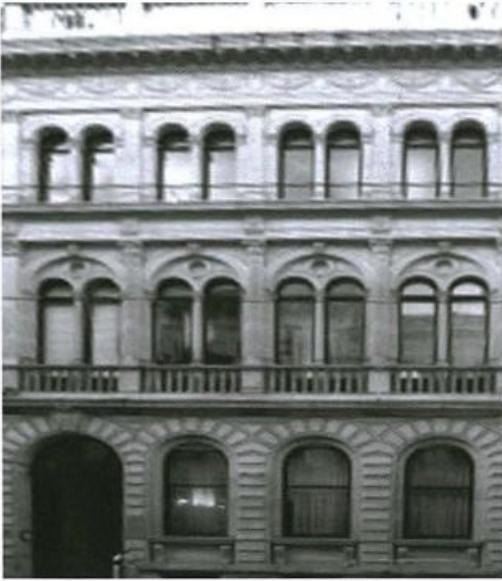
Op 29 april 1923 wordt Theresia zalig-, en op 17 mei 1925 heilig verklaard. In 1997 wordt Theresia, als derde vrouw in de geschiedenis, door paus Johannes Paulus II tot kerkleraar uitgeroepen. Haar feestdag valt op 1 oktober. Een bekende uitspraak van haar is: "*Ik wil het rozen laten regenen op aarde*". Daarom wordt ze afgebeeld als karmelietes met rozen in de hand. Ze is de patrones van de missionarissen en het missiewerk. Ze is ook patrones van Frankrijk en Rusland.

Torleylaan, deelgemeente Huizingen;
Stratenplan: J4 - I4 - K4.

Langs deze laan bevindt zich de ingang van het provinciedomein van Huizingen. Het doodlopend straatje naar de kartonfabriek maakt eveneens deel uit van de Torleylaan.

Henri Torley

Huis Torley - Charleroise Steenweg 127
in Sint-Gillis.

Henri Torley wordt geboren op 2 maart 1849 in Gummersbach in Duitsland. Hij is de zoon van Leopold Hendrik en van Ludovica Greeff.

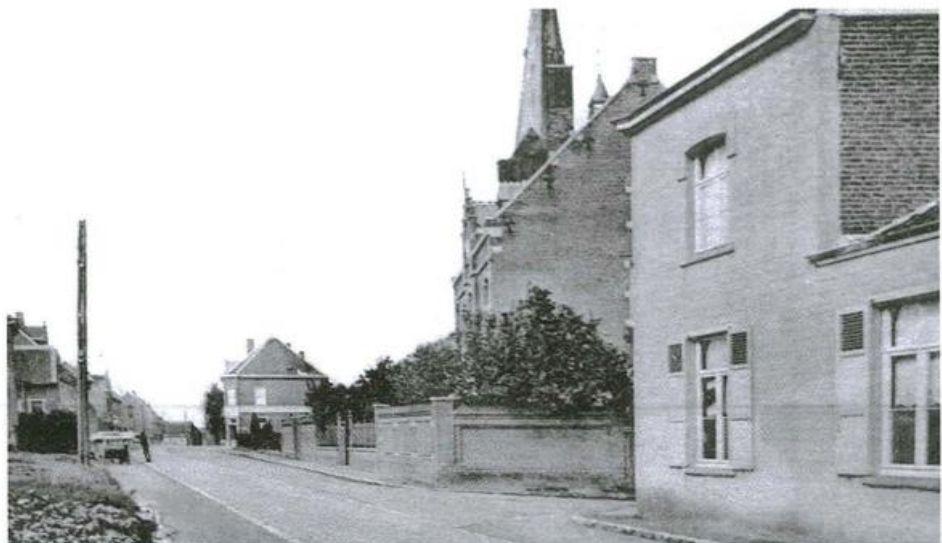
Voor hij naar Huizingen verhuist, woont hij in het huis nummer 127 van de Charleroise Steenweg in Sint-Gillis bij Brussel. Hij is gehuwd met Paulina Keller, ook Duitse. Het echtpaar heeft twee kinderen. In 1905 stelt Paulina Keller het gemeentebestuur voor een "peuterschool" op haar kosten op te richten. Het bestuur aarzelt en het project gaat niet door. Zij is ook milde geefster ten voordele van het "Provinciaal Instituut voor Doofstommen en Zwakzichtigen" van Sint-Agatha Berchem. In 1910 komt het tot een scheiding. Henri behoudt na verdeling van de goederen zijn bezittingen in Huizingen.

Al op 8 juni 1910 hertrouwt hij met Selma Elisabeth Michaël, geboren in Leipzig op 6 juni 1875.

Henri Torley overlijdt op 19 juli 1912 te Madonna di Campoglio in het Oostenrijkse Tirol. Tussen Selma Michaël en haar stiefzoon Karel Torley, die ingenieur is, wordt op 7 januari 1918 een akkoord gesloten, waardoor Selma eigenares wordt van het domein in Huizingen.

Selma heeft de Duitse nationaliteit en vreest dat na de oorlog haar bezittingen in beslag zullen genomen worden. Teneinde haar bezittingen veilig te stellen, hertrouwt ze met de Belg Lucien Marie François Devillers.

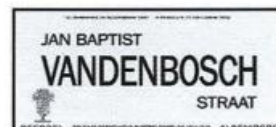
(Zie ook Devillerslaan).

De Torleylaan
omstreeks 1920.

J. B. Vandenboschstraat, deelgemeente Alseberg.
Stratenplan: J10 - J11 - J12.

Jan Baptist Vandenbosch

**Jan Baptist Vandenbosch,
Soldaat van het 1e regiment
Grenadiers.**

Jan Baptist Vandenbosch is geboren in Alseberg op 28 november 1892. Hij is de zoon van Jan Baptist, stukadoor en van Joanna Danneels uit Sint-Genesius-Rode.

Hij is soldaat 2e klas van de lichte 1912. Hij heeft het stamnummer 49610 en is ingelijfd bij het 1e regiment grenadiers. Nadat Antwerpen is gevallen trekt het Belgisch Leger vanaf 28 september 1914 terug in de richting van de IJzer, de laatste

natuurlijke barrière voor de Belgische troepen.

Het 1e regiment grenadiers bevindt zich op 22 oktober als reserve-eenheid in de omgeving van Nieuwpoort. Ze worden ingezet wanneer de Duitse 33ste Ersatzbrigade in de bocht van Tervaete, nabij Pervijze, de IJzer oversteekt. Ze rukken op, samen met een regiment karabiniers, door een open vlakte, voortdurend bestookt door een regen van projectielen. De stormloop kent ondanks zeer zware verliezen succes. Twee van hun aanvoerders, majoor graaf Henri d'Oultremont en kapitein commandant Clement van Stockhausen uit Overijse, sneuvelen. De Duitsers worden teruggedreven achter de IJzer. Ze houden stand gedurende de ganse nacht maar moeten bij gebrek aan versterking 's anderendaags terugplooiën. Jan Baptist sneuvelt tijdens deze gevechten en zijn lichaam wordt nadien niet teruggevonden.

Over de exacte datum van overlijden is onzekerheid. In zijn dossier wordt vermeld dat hij sneuvelt in Pervijze in de periode van 21 tot 26 oktober 1914. Andere documenten vermelden een precieze datum, nl. 24 oktober 1914. In een document van 15 november 1922 wordt vermeld dat hij "vermist" is, "denkelijk gedood". Die vermelding staat eveneens in een brief uit 1933 gericht aan zijn jongere broer Theodoor Vandenbosch (adres: "Edgard" Winderickxplaats 7 Alseberg - verwarring met "Egidius").

Postuum wordt hem de IJzer medaille toegekend (zie afbeelding hiernaast).

Vanderveldenlaan, deelgemeente Alsemberg.
Stratenplan: J12 - J13.

Jan Vandervelden

Deze straatnaam zonder vermelding van voornaam kan beschouwd worden als een straatnaam gegeven aan de familie die hier gedurende vele decennia de herberg "De Zwaan" uitbaatte. Het zou logisch zijn te preciseren dat het de Jan Vanderveldenlaan is, genoemd naar de stamvader en oprichter van de Zwaan.

We vermelden hierbij de opeenvolgende uitbaters:

Jan Vandervelden, de stamvader in Alsemberg, is geboren in Sint-Genesius-Rode op 21 maart 1801. Hij is de zoon van Jan en van Maria Debecker.

Hij huwt tweemaal, eerst met Maria Elisabeth Sterckx met wie hij twee kinderen heeft en vervolgens met Joanna Maria Hanssens met wie hij nog vier kinderen heeft.

Hij laat een rekeningenboek na, dat uitvoerig werd beschreven in de nummers 3, 4 en 5 van "En het dorp zal duren...".

We weten met zekerheid dat Jan Vandervelden op 22 mei 1839 de eigenaar wordt van "De Zwaan". Hij koopt de herberg met bijgebouwen van de heer Taelemans voor de som van 4.900 frank. Jan sterft in Alsemberg op 11 februari 1874.

Jan Baptist, de oudste zoon van Jan en Maria Elisabeth Sterckx, is geboren in Alsemberg op 1 september 1837.

Hij huwt met Petronilla Hauwaert uit Dworp. Jan Baptist overlijdt

Deze foto is gemaakt in het begin van vorige eeuw. Links vooraan staat het personeel van de "Distilerie de liqueurs fines J. Algoet - Meerts" die de "Elixir d'Alsemberg" produceerde. Links van wat toen nog de Dreef was liep de Molenbeek. Het was in die tijd een ware bezienswaardigheid in het centrum van Alsemberg.

in Alseberg op 2 mei 1893.

Zij hebben vijf kinderen onder wie Jan Baptist Franciscus, Jan genoemd, geboren in Alseberg op 8 november 1875. Hij is bierhandelaar en ook de volgende uitbater van de herberg "De Zwaan". Hij huwt met Marie Ludovica Vastiau uit Alseberg.

In de periode 1921 - 1935 is hij schepen van Alseberg. Jan sterft in Alseberg op 23 april 1939.

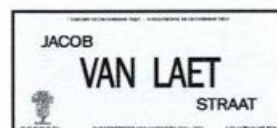
Er worden vier kinderen geboren waarvan Ferdinand Jan de oudste is en tweelingbroer van Jozef Jan. Ze worden beiden geboren in Alseberg op 23 december 1903.

Ferdinand huwt met Adela Meert uit Denderhoutem.

Ferdinand sterft in Alseberg in 1977. Het echtpaar heeft drie kinderen, Godelieve, Albert en Paul.

J. Van Laetstraat, deelgemeente Huizingen.
Stratenplan: G2 - H2.

Jacob Van Laet

49

Jacob Van Laet is geboren in Dworp op 28 december 1847. Hij is de zoon van Renier en van Sabina Clara Meerts, herbergierster. Hij is landbouwer en trouwt op 7 mei 1877 in Huizingen met Barbara Lievens uit Huizingen.

Zijn oudere zus Joanna is de echtgenote van burgemeester Frans Xavier Winderickx van Alseberg.

Vanaf 1907 is hij schepen en van 1911 tot 1921 burgemeester van Huizingen. Tijdens WO I is hij voorzitter van het "Hulp- en voedingskomiteit 1914-18".

Hij wordt in 1921 als burgemeester opgevolgd door Jan Baptist Wynants en overlijdt in Huizingen op 26 december 1922.

Vaucampsiaan, deelgemeente Huizingen.
Stratenplan: H2 - H3 - I3 - I4.

Ter hoogte van de spoorwegbrug aan het NMBS station van Huizingen, is er een korte omlegging die eveneens uitmondt in de Guido Gezellestraat.

Albert Vaucamps

De Vaucampsiaan is genoemd naar Albert Vaucamps. Voor een goed begrip moeten we zijn biografie laten voorafgaan door die van zijn vader Karel Vaucamps. Hij is geboren op 4 mei 1778 in Havinnes, is de zoon van Antoon Jozef en van Augusta Foucart.

**Albert Vaucamps in alpijnse kledij.
Verre reizen zijn - op het einde van de 19e, begin van de 20ste eeuw -
alleen weggelegd voor de rijke burgerij.**

Karel trouwt omstreeks 1830 met Maria Ludovica Magdalena Simons. Zij is geboren op 22 september 1799 in Tienen, en is de dochter van Gerard en Agnes Vandionant. Karel wordt in 1831 de eerste burgemeester van Huizingen in het onafhankelijk België. Hij volgt Petrus Josephus Dehaes op die voorheen die functie vervulde. Hij is lid van het bureel van weldadigheid van 1836 tot 1852.

Karel koopt het kasteel van Huizingen op 3 augustus 1819 van Félicité Francisca Josephina Ghislina, barones de Beeckman, erfgename van Ferdinand Karel Jozef de Beeckman de Schore. Zij erfde het "*domaine de Huyssinghen, Buyssinghen et Eyssinghen*" op 3 augustus 1819 door akte verleden voor notaris Caroly.

Maria overlijdt op 24 februari 1847 in Brussel, 47 jaar oud. Haar stoffelijk overschot rust op het kerkhof op de Menisberg. Karel

---

overlijdt in Brussel op 73 jarige leeftijd, op 27 maart 1852.
In de zerksteen staan volgende opschriften:

"A la mémoire de de M. Charles Vaucamps, bourgmestre de la commune d'Huyssinghen, époux de dame Marie, Ludovine, Madeleine Simons, né à Havinnes, près de Tournai, le 4 mai 1778, décédé à Bruxelles le 26 mars 1812.

Administrateur intègre, bon époux, bon père, ami dévoué, il fut toute sa vie homme de bien et pratiqua toutes les vertus de chrétien, mais quoi qu'il ait fait pour mériter le ciel, priez pour lui car les décrets de Dieu sont impénétrables."

"A la mémoire de Madame Marie, Ludovine, Madeleine SIMONS, épouse du sieur C. Vaucamps, née à Tirlemont le 22 décembre 1799, décédée à Bruxelles, le 24 février 1847. L'amour chrétien que j'ai portée à mon mari, les soins que j'ai pris pour élever pieusement mes enfants me font espérer la vie éternelle, mais les jugements de Dieu étant impénétrables, je vous prie de vous souvenir de moi dans vos prières."

Kinderen van Karel Vaucamps en Maria Simons, allen geboren in Huizingen:

1. Mathilda Maria Agnes Charlotta Vaucamps, op 15 februari 1832;
2. Edward Engel Karel Maria Vaucamps, op 1 maart 1833;
3. Maria Magdalena Anna Josephina Charlotta Vaucamps, op 26 december 1834;
4. Karel Hendrik Leon Christiaan Vaucamps, op 17 januari 1836;
5. Marie Karel Henri Albert Vaucamps, op 7 april 1837 (Albert geheten);
6. Marie Louiza Catharina Felicia Vaucamps, (Felicia genoemd) op 6 augustus 1838.

Albert Vaucamps koopt de aandelen van zijn broers en zuster in de bezittingen in Huizingen als volgt af:

- op 16 mei 1854 (samen met broers en zusters) het aandeel van Edward (2);
- op 24 mei 1856 (samen met broer en zusters) het aandeel van Karel (4);
- op 10 juli 1861 de aandelen van zijn zusters Mathilde (1), Maria (3) en Felicia (6) voor notaris Vergote.

Op 14 november 1863 verkoopt hij het ganse domein. Het kasteel met nog andere goederen worden opnieuw ingekocht door Mathilde en Maria. Later, op 23 juni 1872 verkopen de beide zusters het kasteel en de andere goederen aan Jules Marie

---

de Smeth en zijn vrouw Maria de Borman.

Albert Vaucamps staat aan het hoofd van de belangrijkste maatschappij voor openbaar vervoer van Brussel. Na het inkokeren van de Zenne mag zijn maatschappij de tramverbinding tussen het Noord- en het Zuidstation realiseren.

In 1874 fusioneren de drie Brusselse vervoermaatschappijen tot een nieuwe maatschappij de "*Les tramways de Bruxelles*". Ze wordt ondergebracht in de burelen van de maatschappij Vaucamps in de Gierstraat 47-49. In 1881 beschikt Brussel al over 50 km tramsporen.

Op 15 juni 1875 is hij echter in staat het kasteel en de andere goederen in Huizingen terug te kopen van het echtpaar de Smeth - Borman voor notaris Deleforterie in Brussel. Nu concentreert hij zich ten volle op het herstel van het patrimonium dat eens het bezit was van zijn vader. Albert is nu 38 jaar oud en kort na de aankoop huwt hij in Kensington (in Middlesex in Engeland) met Anny Theresia Kathleen Vaughan Newcomen. Zij is de dochter van kapitein Newcomen van de Royal Navy. Het kerkelijk huwelijk vindt plaats op 16 september 1875 in Saint Stephanskerk van Kensington.

In 1875 richt Albert Vaucamps, die dan senator en burgemeester is, de fanfare "*Sint Leonardus*" op. In 1879 ontstaan, tengevolge van de eerste schoolsstrijd, ernstige problemen tussen de liberalen en de katholieken. In Huizingen breekt een felle strijd los tussen de katholieken, geleid door pastoor Timmermans die in 1870 aangesteld werd, en de liberalen geleid door Albert Vaucamps. Onder impuls van Petrus De Coster wordt in 1882 een nieuwe fanfare opgericht, met de naam "*De Vrijheidsvrienden*". De eerste voorzitter is Jozef Peter Hanssens en de papierfabrikant Demeurs is erevoorzitter.

In 1877 sticht Albert Vaucamps in Italië een spoorwegmaatschappij, de "*Società Anonima Ferrovie Milano-Saronno e Milano-Erba*". De spoorweg Milaan-Saronno wordt ingehuldigd op 22 maart 1879, terwijl deze van Milaan naar Erba in december van hetzelfde jaar wordt ingereden. In 1883 wordt ze omgevormd tot de "*Società Anonima per le Ferrovie Nord Milano (FNM)*", wat ook nog haar huidige naam is.

Albert laat het oude kasteel van Pieter Boisot uit 1547 grotendeels slopen en bouwt een nieuw en prachtig woonkasteel. De werken worden uitgevoerd door de Brusselse bouwmeester Blondiau. Naast het kasteel bouwt hij serres met daarin zeldzame planten, een remise voor de voertuigen, paardenstallen, een orangerie met citrusbomen, een woonplaats voor de conciërge, een watermolen die elektriciteit opwekt voor het kasteel, een

---

grote vogelkooi voor zeldzame vogels, hondenhokken, ... en nog veel meer.

Tussen 1875 en 1893 koopt hij alle percelen in de omgeving van het kasteel zodat een groot natuurgebied ontstaat waarin dreven, siertuinen, vijvers, parkgebied en bossen volledig op elkaar aansluiten. Landmeter Bourlard krijgt, samen met tuinnier Franciscus Van Cortenstraete, de opdracht wegen aan te leggen. Sommige openbare wegen worden in het privé-domein opgenomen. (De processieweg van Huizingen naar Alseberg die over de Bruineput liep is er één van). De beplantingen met zeldzame plantsoorten worden door Albert zelf ontworpen. Hij kiest zelf de bomen en planten uit bij de kwekers en laat ze verzegelen om zeker te zijn dat hij krijgt waarvoor hij betaalt.

In speciaal daarvoor gebouwde serres kweekt hij zoete eetdruiven. In de dierenkooien laat hij wild kweken. Zijn opzichters moeten, uit het wild, fazanteieren verzamelen die dan door hennen worden uitgedroefd. Ze worden daarna uitgezet in de bossen nadat ze gekortwiekt werden zodat ze het park niet kunnen verlaten. Voor de kweek van de fazanten laat hij een speciaal hok met een karakteristiek torentje bouwen. Ander wild, zoals hazen en konijnen, laat hij in de winter in het bos voederen met wortelen.

Van 1881 tot 1884 is hij gemeenteraadslid en van 1883 tot 1900 burgemeester van Huizingen. Hij wordt opgevolgd door Jan Baptist Wynants die burgemeester blijft tot in 1911. Deze laatste zal ook daarna nog van de zomer van 1921 tot 1933 burgemeester zijn in Huizingen. Van 7 november 1892 tot 31 december 1899 is Albert Vaucamps senator. Het paar blijft kinderloos en ze beslissen tot een scheiding die wordt uitgesproken in Brussel op 30 juli 1890. Anny Newcomen overlijdt vóór Albert.

Albert overlijdt op 25 december 1900 in Toulouse (Fr), 63 jaar oud. Hij laat een uitgebreid testament na. De belangrijkste erfgenamen zijn de drie zusters Mathilde, Maria en Felicia en zijn broer Edward. Ghijssels Hortense die bij Albert Vaucamps in dienst is en hem verzorgt tot hij te Toulouse overlijdt, wordt door hem testamentair bedacht. Ook hovenier Franciscus Van Cortenstraete alias "Susse den hovenier" wordt bedacht.

Pas op 21 maart 1903 eindigt de onverdeeldheid en worden de eigendommen verkocht aan Hendrik Torley. De verkoopprijs bedraagt 550.000 frank. Een peulschil vergeleken met de miljoenen die Albert Vaucamps besteedt aan de aanleg van dit immense patrimonium.

Frans Walravensstraat, deelgemeente Lot,
Stratenplan: B4 - C3 - C4 - D3.

De straat loopt voor het grootste deel langs de groene zone De Bist.

Frans Walravens

Frans Walravens.
Soldaat van het 7e Linieregiment.

Frans Walravens is geboren in Huizingen op 25 januari 1893. Hij is de zoon van Jan Baptist, fabrikwerker, en van Philomena Boon. Als milicien van de klasse 1913 wordt hij op 20 jarige leeftijd soldaat 2e klas in het 7e Linieregiment. Hij heeft het stamnummer 59.186.

Op 8 juli 1913 wordt hij ingelijfd en zijn effectieve dienst vangt aan op 16 september 1913. Op dat ogenblik woont hij in Sint-Pieters-Leeuw, gehucht Lot, en is er fabrieksarbeider.

Hij is klein van gestalte en meet amper 1,60 m. Hij heeft een beenachtig gelaat, een smal naar achteren gekeerd voorhoofd, helder blauwe ogen en een arendsneus.

Op 1 augustus 1914 wordt hij gemobiliseerd.

Na de val van Luik, begin augustus 1914, stoten de Duitsers door, via Namen, Charleroi en Bergen, en willen langs die weg zo snel mogelijk Frankrijk binnenvallen.

Ze denken dat de weerstand van het Belgisch Leger gebroken is en laten daarom Antwerpen, waar het gros van het Belgisch leger geconcentreerd is, links liggen. Maar al op 25 augustus voeren zes Belgische divisies een tegenaanval uit. In deze eerste uitval vanuit Antwerpen moet zijn regiment, dat deel uitmaakt van de 2e legerdivisie, het oosten van het front vanaf Mechelen over Haacht tot Leuven bestrijken.

Op 26 augustus 1914 wordt het station van Haacht op de Duitsers heroverd. Tijdens de gevechten sneuvelt Frans. Hij wordt begraven op de Militaire Begraafplaats in Haacht. Op 11 juli 1924 wordt zijn stoffelijk overschot overgebracht naar de Militaire Begraafplaats van Veltem-Beissem.

De rechtbank van Eerste Aanleg doet op 26 december 1923 definitief uitspraak over de datum van overlijden en stuurt de beslissing naar het gemeentebestuur van Sint-Pieters-Leeuw, zodat deze kan ingeschreven worden in de overlijdensregisters van de Burgerlijke Stand.

Graf van Frans Walraevens, (vooraan in het midden) BMB Veltem-Beissem

J. Wielemansstraat, deelgemeente Alseberg.
Stratenplan: J10 - J11 - K11.

Jozef Wielemans

Jozef Wielemans
Soldaat van het 2e Jagers te voet.

Jozef Wielemans is geboren in Sint-Genesius-Rode op 16 juli 1893. Hij is de zoon van Leonard Bertrand en van Elisabeth Boon. Zij wonen in de Avenue des Flamands 15 in Braine l'Alleud. Hij is een blonde jongeman van 1,65 m groot en van beroep

fabrieksarbeider. Hij wordt opgeroepen voor de militieklas 1913. Hij vervult zijn dienstplicht bij het 2e regiment Jagers te voet. Bij de mobilisatie op 1 augustus 1914 wordt hij ingedeeld bij het 1e regiment Jagers te voet, en op 24 december vervoegt hij opnieuw het 2e regiment. Op 28 september 1918 om 3 u 40 in de nacht wordt hij door obusscherven onthoofd in Nieuwpoort. Hij wordt op 30 september 1918 begraven in Adinkerke Duinhoek. Nu ligt hij begraven op de Militaire begraafplaats van De Panne. Hij verblijft de ganse oorlog aan het front en krijgt hiervoor 7 frontstrepen. Later wordt hij postuum vereerd met de medaille van "Ridder in de orde van Leopold II" (zie afbeelding bij Emiel Debusscher). (Akte van overlijden in register BS van Alseberg - 17 oktober 1924).

Grafsteen van Jozef Wielemans, BMB De Panne.

Winderickxplein, deelgemeente Alseberg.

Stratenplan: B4 - C3 - C4 - D3.

Officieel het Egidius Winderickxplein. Hier stond tot de 18e eeuw een kasteeltje. De plaats heette tot 1930 de "Vismarkt".

Egidius Franciscus Winderickx

Egidius, Franciscus Winderickx is de eerste van een burgemeestersdynastie die gedurende 100 jaar lang de gemeente Alseberg bestuurt.

Egidius is geboren in Dworp op 20 juni 1801 en is de zoon van papiermaker Egidius Winderickx en van Maria Josepha Scheurmans. Hij trouwt op 18 november 1830 in Beersel met Maria Anna Rossel geboren in Beersel op 2 maart 1800. Hij is papier- en kartonfabrikant op de Herisemmolen, gelegen op de grens van Dworp en Alseberg. Ze krijgen 6 kinderen.

In 1833 wordt hij burgemeester van Alseberg en dat blijft hij tot aan zijn dood. In 1860 koopt hij de Ensdellemolen, gelegen in Alseberg. Op 16 juni 1874 schenkt het echtpaar de twee molens en nog andere goederen aan hun drie zonen August, Xavier en Alfons. Egidius overlijdt in Alseberg op 25 februari 1877, na 43 jaar burgemeesterschap. In 1877 bouwen zijn drie zonen aan de overkant van de Molenbeek naast de Ensdellemolen een zeepfabriek. Pas in 1892 verdelen zij de erfenis. August krijgt Ensdellemolen, Xavier Herisem en August de zeepfabriek.

Bij de volgende verkiezingen wordt August Willem Winderickx, de oudste zoon van Egidius, burgemeester. Hij is geboren in Alseberg op 12 april 1834.

August Winderickx is papier- en kartonfabrikant op de Ensdellemolen.

Hij huwt een eerste maal op 15 januari 1862 met Maria Theresia Van Hemelryck uit Dworp, dochter van Franciscus en van Maria Anna Winderickx papierfabrikanten. Zijn vrouw overlijdt al kort na het huwelijk in Dworp op 3 september 1866. Op 3 november 1871 hertrouwt August in Dworp met zijn schoonzus Maria Theresia Philomena. Op 18 mei 1877 overlijdt ook zij in Alseberg op 37 jarige leeftijd. August blijft achter met 5 kinderen.

Doodsprentje van Egidius Winderickx, burgemeester van Alseberg van 1833 tot 1877.

Franciscus Xaverius Winderickx, burgemeester van Alseberg van 1898 tot 1910.

Hij huwt dan op 12 september 1877 een derde maal met de veel jongere Caroline De Ganseman uit Anderlecht. Samen hebben ze nog 10 kinderen.

August Winderickx overlijdt in Alseberg op 17 augustus 1897.

Tijdens de daaropvolgende verkiezingen wordt Franciscus Xaverius Winderickx, de broer van August, verkozen tot burgemeester. Hij is geboren in Alseberg op 17 juli 1839. Hij is kartonfabrikant op de Herisemmolen en trouwt te Dworp op 26 november 1873 met Joanna Van Laet, geboren op 15 mei 1844 in Dworp. Zij is de oudere zuster van de latere burgemeester Jacob Van Laet van Huizingen. Ze hebben vijf kinderen. Franciscus Xaverius overlijdt te Alseberg op 2 januari 1910.

Bij de verkiezingen van 1910 wordt opnieuw een telg uit de Winderickx familie tot burgemeester verkozen. Ditmaal is het Xaverius Maria Jozef Winderickx, geboren te Alseberg op 1 januari 1873 als zoon van August en van zijn tweede vrouw Philomena Van Hemelryck, en is kartonfabrikant op de Ensdellemolen. Hij blijft burgemeester tot aan de verkiezingen van 1936 en wordt opgevolgd door Emiel Frans Jozef Dielen. Xavier overlijdt op de Ensdellemolen op 6 december 1942.

Het is tijdens het burgemeesterschap van Xavier dat in 1930 de Vismarkt de officiële benaming Egidius Winderickxplein krijgt.

**August Winderickx,
burgemeester van Alseberg
van 1877 tot 1897.**

**Doodsprentje van Xavier Winderickx,
burgemeester van Alseberg
van 1910 tot 1936.**

Heren van Witthemlaan, deelgemeente Beersel.

Stratenplan: E8.

Deze laan bevindt zich in de omgeving van het kasteel van Beersel op de plaats waar eeuwen geleden de kasteelwarande (beschermde jachtterrein van konijnen) gelegen was.

Heren "van Witthem"

Hertog Jan II van Brabant heeft, nog voor hij huwt met Margaretha van Engeland, een natuurlijke zoon met Catharina van Cosselaer. Hij noemt zijn zoon Jan van Cosselaer. Op 4 december 1345 schenkt hertog Jan III aan zijn "dierbare broeder en kamerheer" het land van Witthem. De heerlijkheid Witthem is gelegen in Nederlands Limburg op enkele kilometers van Maastricht.

Jan van Cosselaer huwt met Catharina van Holsiet, met wie hij een zoon heeft, Jan van Witthem, de eerste die de naam "van Witthem" draagt.

Deze laatste huwt tweemaal, eerst met Catharina van Hoensbroeck, met wie hij een zoon heeft, eveneens Jan genaamd, en die later de heerlijkheid Witthem erft.

Het tweede huwelijk met Maria van Stalle vindt plaats in de kasteelkapel van Beersel.

Zij draagt de titel "Dame van Beersel". Haar erfdeel, de heerlijkheid Beersel, verbindt de familie van Witthem voor lange tijd aan onze gemeente.

Maria schenkt hem een zoon, Hendrik I van Witthem, die aldus, uit de nalatenschap van zijn moeder, de heerlijkheid Beersel verwerft, en vele andere goederen in Alseberg, Rode, Dworp, Linkebeek, Lot en Sint-Pieters-Leeuw verwerft.

Als lid van het Brussels geslacht van de "s Weerts" wordt hij, in 1402, schepen van de stad. Met Margaretha van Edingen, zijn tweede vrouw heeft hij drie kinderen waaronder één zoon, Hendrik II van Witthem.

Margaretha overlijdt op 29 januari 1443 en kort daarna, op 11 december 1444, sterft ook Hendrik.

Hendrik II van Witthem verwerft Beersel door de akte van 19 juni 1435. Op 23 maart 1438 huwt hij met Jacoba van Glimes.

Zijn oudste zoon Hendrik III van Witthem, die hem opvolgt, laat voor zijn

**Hendrik III van Witthem. Heer van Beersel.
Ridder van het Gulden Vlies.**

Hendrik IV van Witthem

Hendrik IV van Witthem. Heer van Beersel.

Maximiliaan van Witthem

Maximiliaan van Witthem. Heer van Beersel.

ouders in de kerk van Beersel een prachtig mausoleum met albasten beelden oprichten.

Hendrik III van Witthem huwt omstreeks 1469 met Isabella van der Spout.

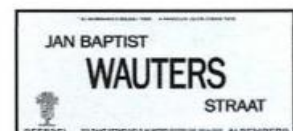
Op 17 september 1515 sterft Hendrik III en wordt bijgezet in de kerk te Beersel naast zijn vrouw die, lang voor hem, op 10 juni 1503 overlijdt.

Na Hendrik III volgen nog Philips van Witthem die de belegering van Beersel door de Brusselaars meemaakt, Hendrik IV, Maximiliaan en Jan II van Witthem. Deze laatste krijgt geen mannelijke opvolger. Wel 3 dochters, Maria Mencia, Margaretha en Ernestine van Witthem. Na een aanslepend familieproces verwerft Ernestine, die alle andere erfgenamen overleeft, de nalatenschap. Zij is de laatste die de naam "van Witthem" draagt.

J. B. Woutersstraat, deelgemeente Alseberg.

Stratenplan: J10 - K9 - K10 - L9.

De naam is fout gespeld: moet -au- zijn ipv -ou-.

Jan Baptist Wauters

Jan Baptist Wauters is geboren in Alseberg op 3 maart 1893. Hij is de zoon van Sebastianus Wauters, een stukadoor uit Dworp, en

Doodsprentje van soldaat Jan Baptist Wouters.

Maria Liebert uit Alsemberg.

Hij is soldaat 2e klas bij het 16e Linieregiment en is milicien in actieve dienst vanaf 13 november 1913.

Al op 30 oktober 1914 wordt hij gekwetst in Ramskapelle, maar kennelijk zonder gevolgen.

Op 1 januari 1917 vervoegt hij het 6e Linieregiment. Tijdens de Duitse terugtocht aan het einde van de WO I in oktober 1918 zijn er zware gevechten langs het kanaal van Schipdonk, o.m. in de buurt van Ronsele. Op 24 oktober slaat de Zomergemse bevolking massaal op de vlucht wegens herhaalde Duitse gasaanvallen.

Het is precies op 24 oktober 1918 dat Jan Baptist aan het Schipdonkkanaal in Zomergem gekwetst wordt. Hij

overlijdt kort daarop aan de gevolgen ervan. Hij wordt begraven, op de Militaire Begraafplaats van Zomergem (graf nr 22).

Postuum krijgt hij de IJzer medaille, de Overwinningsmedaille en de Herdenkingsmedaille.

Op het oorlogsmonument aan de zijkant van de kerk staat zijn naam correct gespeld: Wouters Jan Baptist.

Jan Baptist Wouters, Soldaat van het 16e Linieregiment.

Tot slot

Het zou hun toch wel een beetje onrecht aandoen, mochten we tot slot ook niet die personen vermelden, die destijds een straatnaam hadden, maar die om verschillende redenen verloren.

In Huizingen was er de **Jan Baptist Wynantsstraat**, die nu Solenberg heet. Jan Baptist Wynants was burgemeester van Huizingen en had een lange staat van dienst. Hij bekleedde het ambt van februari 1900 tot januari 1911 en van september 1921 tot maart 1933, dus gedurende meer dan 22 jaar.

Soldaat Frans Vandenplas. 2e regiment Gidsen

De **Frans Vandenplasstraat** in Alsemberg is nu de Dikke-meerweg. Frans Vandenplas is geboren in Alsemberg op 3 augustus 1891. Hij is de zoon van Jan Baptist en Elisabeth Swaelens.

Hij is van de militieklasse 1912 en neemt dienst als ruiter bij het 2e regiment van de Gidsen. Een elitekorps met ruiters die tussen de 1 m 67 tot 1 m 70 groot moeten zijn en niet meer mogen wegen dan 66 kg.

Hij bevindt zich in de aanloop van de oorlog met zijn regiment in

de omgeving van Haelen, Geetbets en Budingen. Het Belgisch leger verdedigt er, na de val van Luik, de stelling ingenomen achter de rivier de Gete. Op 12 augustus komt het tot een treffen van voornamelijk cavalerietroepen. Twee regimenten Gidsen, twee regimenten Lansiers versterkt met één bataljon karabiniers-wielrijders en een compagnie pioniers, samen met een groep rijdende artillerie, verslaan er een overmacht, voornamelijk bestaande uit kurassiers en ulanen. Aan beide kanten zijn de verliezen zeer groot. Maar de Duitsers verliezen de slag. Omdat her en der witmetalenen helmen van gesneuvelde Duitse ruiters in de avondzon liggen te schitteren, wordt dit gevecht, naar analogie met de slag van de gulden sporen, "de slag der zilveren helmen" genoemd. Na enkele dagen van rust vallen de Duitse troepen op 18 augustus de Gete-stellingen opnieuw aan. De Duitsers slagen er in op de rivier over te steken. Frans sneuvelt die dag in Budingen. De Duitse overmacht is immens en koning Albert I beveelt vanuit Leuven tot de aftocht van het leger in de richting van Antwerpen. Frans wordt begraven op de BMB van Veltem-Beissem. Postuum krijgt Frans het Oorlogskruis met palm (zie afbeelding bij Emiel Debusscher).

Graf van Frans Vandenplas, BMB Veltem-Beissem

In Lot krijgen alle oorlogshelden, behalve soldaat **Louis Labordery**, een straatnaam. We vermoeden dat dit zo gebeurt, omdat hij nog maar korte tijd in de Carré van Lot verblijft. Louis is geboren in Kapelle-op-den-Bos op 17 augustus 1886 (zoon van Jan Baptist en van Anna Catherina Meysmans) en is ijzerdraaier van beroep. Hij is van de militieklasse 1906. De legerdienst duurt in die periode nog 30 maanden. Aansluitend is hij reservist voor de duur van 4 jaar. Wanneer de mobilisatie er aankomt maakt hij deel uit van het 1e regiment Jagers te Voet.

Op 25 oktober 1914 om 9 uur 's morgens in Boitshoeke (tussen Veurne en Nieuwpoort), loopt hij een diepe wonde op in de onderbuik op veroorzaakt door een obusscherf. Hij wordt verzorgd in Frankrijk in het ziekenhuis van Rosendael, nu een voorstad van Duinkerken en overlijdt er op 25 oktober 1914. Hij ligt begraven op het gemeentelijk kerkhof van Duinkerken (Dép. du Nord, Frankrijk).

Foto uit het dossier van soldaat Louis Labordery

Dubelgraf van Louis Labordery (en Alfons Van Impe die dezelfde dag overleed) op de Militaire begraafplaats van Duinkerken (Frankrijk). Hier staan gewone witte kruisen en niet de klassieke Belgische grafmonumenten.

Doodsprentje van wachtmeester Eugene Bergmans.

In Alsemberg krijgt gesneuvelde rijkswachter **Eugeen Bergmans** geen straatnaam.

Eugeen Sebastianus Maria Bergmans is geboren in Alsemberg op 19 mei 1881. Hij is de zoon van Gielemus, herbergier, en van Barbara Heymans.

Hij is wachtmeester bij de rijkswacht en sneuvelt in Lampernisse op 22 september 1915 om 16 uur. Hij staat vermeld in het boek "Onze helden gestorven voor het vaderland" van René Lyr uitgegeven in 1922. Hij ligt begraven op de mooie en vredige BMB van Oeren (graf nr. 19).

In Lot was er tot voor kort een straatnaam en nadien een plein genoemd naar **Josephus Guilielmus Joannes Maria Huysmans**, Guil-

laume genoemd. Hij is de zoon van Jozef Huysmans

en Joanna Van Hoeter en wordt geboren te Brussel op 5 januari 1867.

Hij huwt met Alexandrina Maria Theresia Van Heffen, geboren in Sint-Pieters-Leeuw op 6 februari 1865. Zij is de dochter van Jan Baptist en van Anna Maria Ghijssels.

Hij wordt na woelige verkiezingen de eerste burgemeester van het zelfstandige Lot. De verkiezingen hebben plaats op 17 juli 1927. Er nemen 3 politieke partijen deel, de Katholieken, de Socialisten en de partij Gemeentebelangen, omdat een vierde partij, de Vlaamse

Volkspartij, onterecht geweerd wordt, wegens laattijdige indiening van de lijst.

Graf van Eugene Bergmans - BMB Oeren

Burgemeester Guillaume Huysmans

Op 4 september 1927 worden nieuwe verkiezingen gehouden. Er komen opnieuw vier partijen op, maar de kaarten worden wel anders gelegd. De partij gemeentebelangen valt wel weg, maar nu is er een scheuring bij de socialisten. Zo krijgen we een lijst "Belgische Werkliedenpartij" en een lijst "Buchet". Buchet is een socialist die als eerste en met de meeste inzet geijverd heeft voor een zelfstandig Lot.

Het resultaat is dat de katholieken nu 8 zetels behalen en de socialisten 3. Guillaume Huysmans wordt als burgemeester verkozen en Jan Baptist Deroeck en Arthur

---

Debelder worden schepen.

De verkiezingen van 9 oktober 1932 brengen de socialisten één zetel meer op, maar Guillaume Huysmans blijft aan als burgemeester, Arthur Debelder en Pierre Dubois zijn schepen.

Guillaume Huysmans zal zijn tweede ambtstermijn niet voleindigen. Op 28 september 1937 overlijdt de burgemeester. Hij is 70 jaar, rentenier en ridder in de orde van Leopold II. Zijn vrouw sterft op 10 juni 1945 in het huis in de Statiestraat 142. Zij is dan 80 jaar oud.

Bibliografie

Bal A. M. M., "Geschiedenis van Huizingen en van het kasteel", Uitg. Drukkerij De Smedt, Brussel 1958.

Leenen J., "Theorie en praktijk van de straatnaamgeving", in: "Toponymica. Bijdragen en bouwstoffen", uitgegeven door de Via.Top. Vereniging te Leuven, 10, Brussel-Leuven 1946.

Malvoz L. - Verbist C., "Een België van 589 gemeenten". Bestuursgeografische aspecten van de samenvoegingen. Uitg. v.h. Gemeentekrediet van België, Brussel 1981.

Vanhemelryck F., De Becker U., Bousset H., Van Schoor J. "Herman Teirlinck", Uitg. vzw Zenne en Zoniën Opbouwwerk 1979.

Lyr René, "Onze Helden gestorven voor het vaderland, België's epische strijd van 1914 tot 1918 (geschiedenis en bewijsstukken)", uitg. Société Anonyme Belge D'Imprimerie Brussel 1922.

Lampert R., "Van Maas tot IJzer Wereldoorlog I in België", Uitgeverij De Krijger 2008.

Vandenbussche Joke, "De geschiedenis van de wolfabriek in Lot", in "En het dorp zal duren ..." nummer nr 21 - januari - maart 2004, blz 31 tot 33.

Desmedt Marc, "Wie waren de "van Witthems"?" in "En het dorp zal duren ...", nummer nr 1 - oktober 1998, blz 54 tot 59.

De Wolf Patrick, "Registers van de begraafplaatsen, familie- & voor-naam, rang, eenheid, overlijdensdatumdatum en locatie van het graf" op www.users.telenet.be/ABL1914/BWG/inhoud.htm.

Brassine Jan, "Onze vijf deelgemeenten beschreven en bezongen", Uitg.vzw. Sociale Werken Kiwanis Beersel, 1997.

Colofon

En het dorp zal duren...

Is het trimestrieel tijdschrift van het
Heemkundig Genootschap "van Witthem" - Beersel

april - juni 2009 - nummer 42 - jaargang 11

voorzitter	Marc Desmedt Dwersbos 109 1650 Beersel 02. 377.27.94
ondervoorzitter	Edgard Winderickx Brouwerijstraat 18 1653 Dworp 02. 380.30.14
secretaris	Michel Vastiau Leeuwerikenlaan 10 1650 Beersel 02. 380.54.38
penningmeester	Agnes Walschot Lindekensweg 110 1652 Alseberg 02. 380.67.31

Inlichtingen tijdens de kantooruren in het gemeentehuis te Beersel - dienst cultuur
Alsebergsteenweg 1046
1642 Alseberg
02 3591616

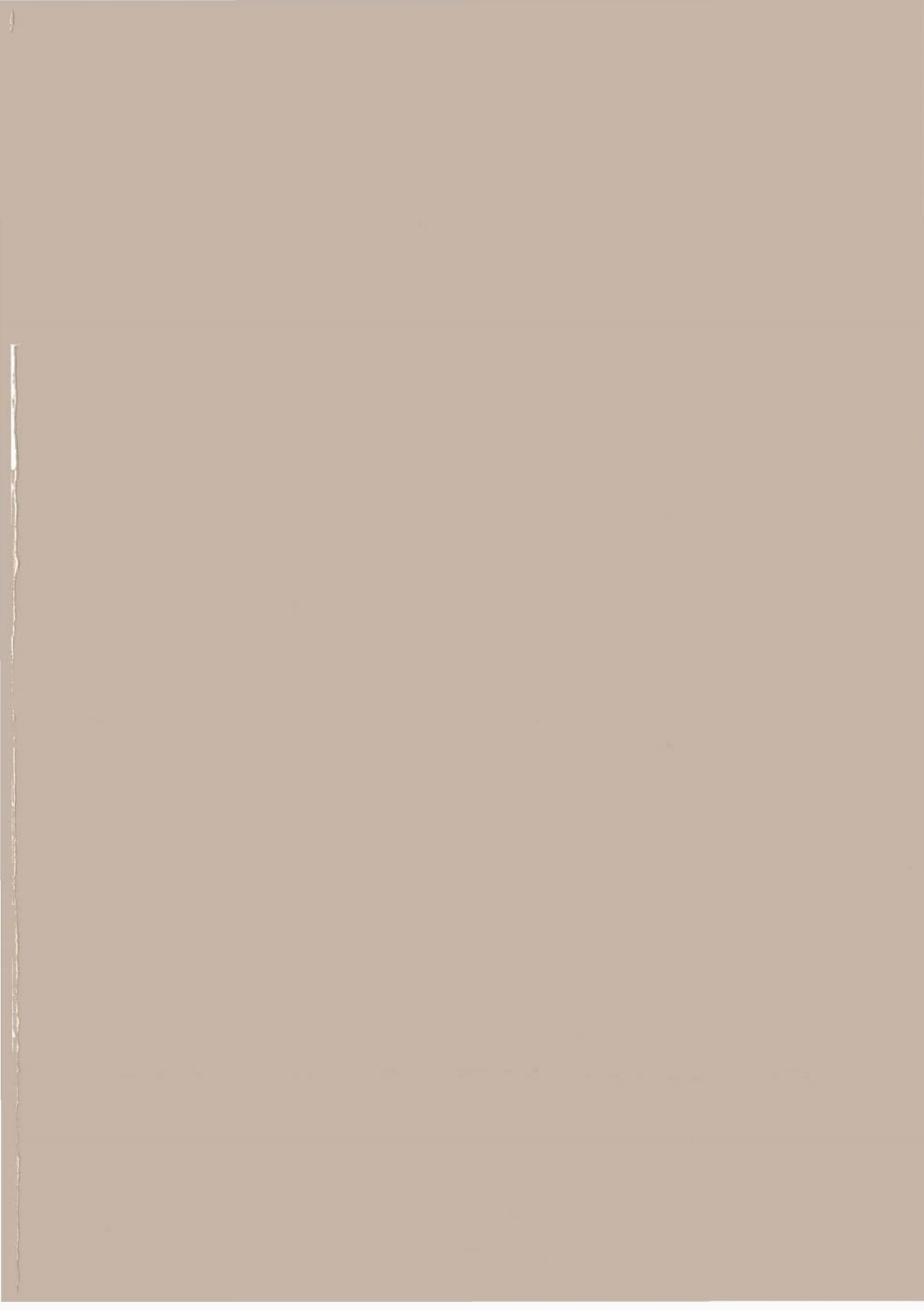
Prijs van dit nummer € 8 - jaarlijks abonnement bedraagt € 20, te storten op rekeningnummer
001-3114341-38 van het Heemkundig Genootschap "van Witthem" Beersel, met vermelding van
naam, voornaam en adres, gevolgd door de aanduiding "Abonnement tijdschrift".

Werkten mee aan dit nummer: Marc Bastijns, Henri Coudron, Jef Debelder, Giedo Debusscher,
Jan De Cock, Mathilde Dekempeneer, Lydia Denayer, Marc Desmedt, Raf Meurisse,
Joke Vandebussche, Michel Vastiau, Edgar Winderickx en Jan Zelck.

Samenstelling: de redactieraad.

Verantwoordelijke uitgever: Marc Desmedt.

Eindvormgeving en druk: Drukkerij B.V.B.A. Mariën-Deneyer - Dworp.

*Heemkundig
Genootschap
"van Witthem"*